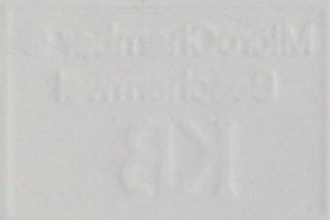

LUBBERT LUBBERTZE,

Of, de

GEADELDE BOER.

B L Y S P E L.

Uit het Fransch van Mr. MOLLIERE.

T' AMSTERDAM,

By ALBERT MAGNUS, op den Nieuwendyk, in den Atlas, by den Dam. 1686.

Met Privilegie.

Copye van de Privilegie.

DE Staten van Holland ende Westvriesland, doen te weten. Also Ons vertoont is by de tegenwoordige Regenten van de Schouwburgh tot Amsterdam. Dat sy Supplianten sedert eenige Jaren herwaerts met hunne goede vrinden hadden gemackt en ten Tooneel gevoert verscheiden Wercken, soo van Treurspelen, Blyspelen als Kluchten, welcke sy lieden nu geerne met den druck gemeen wilden maecken, doch gemerkt dat dese wercken door het nadrucken van anderen, veel van haer luyster, soo in Tael als Spelkonst souden komen te verliesen, ende alsoo sy Supplianten hen berooft souden sien van hun bysonder oogwit om de Nederduytsche Tael en de Dichtkonst voort te setten soo vonden sy hen genootsaekt, om daer inne te voorsien, ende hen te keeren tot Ons, onderdanigh versoeckende, dat wy omme redenen voorsz. de Supplianten geliefden te verlenen Octroy ofte Privilegie, omme alle hunne wercken reets gemaeckt ende noch in 't licht te brengen, den tyt van vyftien Jaren alleen te mogen drucken en verkopen of doen drucken en verkopen, met verbot van alle anderen op seeckere hooge peene daer toe by Ons te stellen ende voorts in communi forma. Soo IS 't, dat Wy, de Zake en 't Versoek voorsz. overgemerkt hebbende, ende genegen wesende ter bede van de Supplianten, uyt Onse rechte wetenschap, Souveraine Magt ende authoriteyt deselve Supplianten geconsenteert, geaccordeert ende geoctroyeert hebben, consenteren, accorderen ende octroyeren mitsdesen, dat sy geduurende den tyt van vyftien eerst achtereenvolgende Jaren de voorsz. werken die reeds gedrukt zyn, ende die van tyt tot tyt door haer gemaekt ende in 't ligt gebragt sullen werden, Binnen den voorsz. Onsen Lande alleen sullen mogen drukken, doen drukken, uytgeven en verkopen. Verbiedende daerom allen ende eenen yegelyken de selve werken naer te drukken ofte elders naer gedruckt binnen den selve Onsen Lande te brengen, uyt te geven ofte te verkopen, op de verbeurte van alle de naargedrukte in gebrachte ofte verkogte Exemplaren, ende een boete van drie hondert guldens daer en boven te verbeuren, te appliceren een derde part voor den Officier die de calange doen sal, een derde-part voor den Armen der plaetse daer het casus voorvallen sal, ende het resterende derde-part voor de Supplianten. Alles in dien verstande, dat Wy de Supplianten met desen Onsen Octroye alleen willende gratificeren tot verhoedinge van hare schade door het nadrucken van de voorsz. werken, daer door in geenige deele verstaan, den Inhoude van dien te Authoriseren, ofte te advouëren, ende veel min de selve onder Onse protectie ende bescherminge eenig meerde credit, aansien ofte reputatie te geven, nemaer de Supplianten, in cas daar in yets onbehoorlijkx soude mogen influëren, alle het selve tot haren laste sullen gehouden wesen te verantwoorden, tot dien eynde wel expresselijk begerende, dat by aldien sy desen Onsen Octroye voor de selve Werken sullen willen stellen, daer van gene geabbrevieerde ofte gecontraheerde mentie sullen mogen maken; nemaer gehouden sullen wesen, het selve Octroy in 't geheel

heel

heel ende sonder eenige Omissie daar voor te drukken ofte te doen drucken; ende dat sy gehouden sullen zyn een Exemplaer van alle de voorsz werken, gebonden ende wel geconditioneert te brengen in de Bibliotheecq van Onse Universiteyt tot Leyden, ende daer van behoorlyk te doen blyken. Alles op pœne van het effect van dien te verliesen. Ende ten eynde de Supplianten desen Onsen consente Octroye mogen genieten als naar behooren: Lasten wy allen ende eenen yegelyken die 't aengaen mach, dat sy de Supplianten van den inhoude van desen doen, laten en gedogen, rustelyk, en volkomentlyk genieten en cesserende alle beletten ter contrarie. Gedaan in den Hage onder Onsen Grooten Zegele hier aan doen hangen, den XIX Septembr. in 't Jaer onses Heeren en Zaligmakers duysent ses hondert vier en tachtig.

G. FAGEL.

Ter Ordonnantie van de Staten

SIMON van BEAUMONT

De tegenwoordige REGENTEN van de SCHOUWBURGH, hebben het Recht van de bovenstaande Privilegie, aangaande dit Blyspél, vergunt aan ALBERT MAGNUS, Boekverkoper tot Amsterdam.

In Amsterdam den 11. *February* 1686.

VERTOONERS.

LUBBERT LUBBERTZE, *een geweezene Boer, nu Man van Izabel.*

IZABEL, *een Adelyke juffer.*

DE HEER } van HOOGADEL { *Vader* } *van Izabel.*
MEVROU } van HOOGADEL { *Moeder* } *van Izabel.*

HOVELING, *een Edelman.*

FRANSYN, *Meid van Izabel.*

LAMMERT, *Tuinman van Hoveling.*

JAN, *knecht van Lubbert Lubbertze.*

LUBBERT LUBBERTZE,

Of, de

GEADELDE BOER.

BLYSPEL.

EERSTE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

LUBBERT LUBBERTSE.

Och och! hoe lastig is een Juffer tot een vrouw.
Och Lubbert Lubberts! och wat kweld het na berouw!
Fy! fy my! dat ik my zo schandelik liet loeren.
Wat is myn huwelik een les voor alle Boeren,
Die onvoorzichtelyk, zich boven haaren staat
Verheffen willen, en verachtende de raad
Van heer Jeronimo en andere goede vrinden,
Haar zelfs, gelijk als ik, met d'Adeldom verbinden.
'k Beken, dat d'Adel voor zich goed is, ja, voorwaar
Zy is aanmerkelyk, en achtens waardig, maar;
Zy is verzelschapt, met zo groote en zo veel kwade,
Omstandigheden, dat ik niemand licht zou raade;
Daar aan te komen, ik heb't tot myn schaâ geleerd,
En ken de kneepen, die den Adel practiseert,
Wanneer dat zy ons in haar trots geslacht ontfangen.
ô Dwaaze, die na zulk een slaverny verlangen!
Want haar gemeenschap, die zy maaken is zeer kleen
Met ons persoonen, ô! het is ons goed alleen;
Dat trouwen zy; ô ja, ik zou geruster leeven,
Zo ik, hoe ryk ik was, my had in d'echt begeeven,
Met een Boerin, dan dat ik voor my zocht een vrouw,

Die zich steld boven my, en weinig acht haar trouw,
Een, die zich belgt myn naam te voeren, en hoovaardig
Zich inbeeld, welk een kruis! dat ik haar ben onwaardig;
Dat ik, met al myn goed, niet duur genoeg betaal
D'eer dat zy my eens noemt haar Man, of haar Gemaal.
O Lubbert Lubberts! mogt gy u eens van haar wreeken.
O Lubbert Lubberts! hoe hebt gy u zo verkeeken!
Myn eigen huis is in myn oog afschuwelik.
Wat zal ik doen? het staat my alles tegen. ik
Zet daar geen voeten in, of vind een nieuwe reden
Tot kwelling.

TWEEDE TOONEEL.

LUBBERT LUBBERTS, LAMMERT.

LUBBERT LUBBERTS.
Maar holla! ik moet ter zyden treeden.
Wat duizend of die vent tot mynent heeft gedaan?

LAMMERT.
Die keerel ziet my, ach hoe zal dit hier vergaan?

LUB. LUB.
Hy kend my niet.

LAMMERT.
Ik vrees, ik vrees, dat hy zal zeggen
Dat hy my hier zag, dan zou daar een huisje leggen.

LUB. LUB.
Ik wensch jou goeden dag.

LAMMERT.
Jou ook zo.

LUB. LUB.
Na ik gis,
Ben jy hier niet van daan,

LAM-

LAMMERT.

Dat raa jy niet heel mis.
O neen, ik kwam hier om een Advocaat te spreeken.

LUB. LUB.

Maar zeg, zo 't jou belieft, heb ik ook mis gekeeken?
Kwam jy niet uit dat huis?

LAMMERT.

Stil, stil.

LUB. LUB.

Waarom?

LAMMERT.

Al zoet.

LUB. LUB.

Hoe zo?

LAMMERT.

Ja wel, om dat...

LUB. LUB.

Maar zo...

LAMMERT.

Al zaght, jy moet.
Niet roepen; 'k ben bevreest, dat ymand ons mogt hooren.

LUB. LUB.

Geen nood.

LAMMERT.

Ik kwam dan hier maar alles was verlooren,
Indien de heer dit wist. myn heer. sloegh my wel lam.

LUB. LUB

Hoe benje slegt! wel hoe! vrees daar niet voor.

LAMMERT.

Ik kwam
Hier om de Juffrouw van dit huys veel goets te zeggen.
Van zeeker Heer, die haar, 't is zo niet uit te leggen,
Verstaaje 't wel? hy maakt, de vryjer wat by haar.
Maar 't is hoognoodig, dat dit niemand werd gewaar.
Gy vat het wel?

LUB. LUB.

Ja toch.

LAMMERT.

Daar heb jy nou de reden
Voor al is my belaſt, noch, in, noch uit te treeden,
Dan heel voorzichtig, op dat ik niet wierd gezien.
Ik bid u beſte maat, dat jy 't doch niet, indien
Jou ymand vraagt, verklikt, t'kan ommers jou niet ſcheelen.

LUB. LUB.

'k Zal't my wel wachten.

LAMMERT.

'k Doe, gelyk zy my beveelen,
Myn dingen gaarne net, behendig, in 't ſecreet.

LUB. LUB.

Zeer wel,

LAMMERT.

De Juffrouw vreeſt, dat haare man dit wee.
Zy zeggen, hy 'sjaloers; en hy wil geenzins lyjen,
Dat andere zyn vrouw, om haare liefde vryjen.
Hy zou zo tieren, als een drommel, zo hy 't hoord.
Jy vat het wel?

LUB. LUB.

Heel wel.

LAMMERT.

Hy moet het minſte woord
Niet weeten.

LUB. LUB.

Zekerlik!

LAMMERT.

Men wil hem ſtil bedriegen.
Jy vat de meening?

LUB. LUB.

Ja ik zeg u zonder liegen,
Dat jy noch niet een Menſch die beeter kont verſtaan

LAMMERT.

Zo jy gingt praaten, dat jy my hier uit zaagt gaan,

Jy

Jy zoud het heele werk, verbrussen door dit snappen.
Zie nou verstaa jyt?

LUB. LUB.

Wis ik zal het hem niet klappen.
Hoe noemde gy die Heer, die jou gezonden had?

LAMMERT.

Het is myn heer... myn heer... nou woont hy in de stad,
Myn heer... ja myn heer dings. zoet is my dit ontschooten?
Hoe brabbelen zy die ook? laat zien, een van de grooten.
Het is myn heer.. ho.. ho.. ja Karel hoveling.

LUB. LUB.

Zo is 't die jonge heer, die woond....

LAMMERT.

Ja, naast de goude ring,
Daar over.

LUB. LUB.

„ Dat zal dan de reeden zeker weezen,
„ Dat deze jonge wulp, daar huurde. 'k mogt wel vreezen,
„ Toen ik verstond, dat hy myn buurman worden zou.
„ Ik docht wel dat hy dat alleen dee om myn vrouw.

LAMMERT.

Werrentig waar, jy zaagt van al jou leeve daagen
Geen braaver heer, hy 's waard, in goud te zyn beslagen.
Hy gaf my, is 't niet mild? twee dukatons, om dat
Ik Juffrouw zeggen zou, hoe lief dat hy haar had,
En dat hy wenschte, en bad, met haar te moogen spreeken.
Is 't niet heel wel betaald? ik moet myn leden breeken,
En een geheele dag staan werken, dat ik zweet
Voor zestien stuivers; 'k heb hier maar een uur besteed,
En kryg twee dukatons.

LUB. LUB.

Heb jyje ook wel gekweeten?
Dee jy jou bootschap recht.

LAMMERT.

Myn boodſchap? wel te weeten.
Ik vond een wakre meid, of liever kamenier,
Zy heet, zy heet Franſyn, 't is zulk een aardig dier,
Die heeft ten eerſten my belofte, en hoop gegeven,
Tot alles wat ik wou; z'is in dat werk bedreeven,
Zy bragt ten eerſte my by haar Mevrouw.

LUB. LUB.

„ O pry!
„ Karonje!

LAMMERT.

Zeker die Franſyn is koddig, zy
Heeft myne vrindſchap, en het zal aan haar maar hou-
Zo wy in korte tyd niet t'ſamen zullen trouwen. (wen,

LUB. LUB.

Maar welk een antwoord gaf de Juſtrou voor jou heer?

LAMMERT.

Zy zei my, dat ik hem, uit haare naam dit weer
Zou zeggen. Maar vertoef, 't is my by na ontſchoote,
Dat zy hem bleef verplicht, voor d'eer, en voor de
groote
Genegentheid, die hy haar toonde; maar voor al,
Een zaak, die ik hem op zyn keel beveelen zal;
Dat hy zich wachten moet, van iets te laaten blyken.
Haar Man is zulk een griek! men kend nau zyns gely-
Zy zey my ook, dat hy een vond bedenken moſt, (ken.
Op dat zy noch van daag met hem vry ſpreeken koſt.

LUB. LUB.

„ O looze hoer!

LAMMERT.

O my! het zal zo aardig komen. (men.
De onnoozele bloed, zal van die handeling niet droo-
Wat is het moy! hy krygt een neus wel van een el,
Met al zyn jaloezy. wat komt het net! ja wel!

LUB. LUB.

Ja toch.

LAM-

LAMMERT.

Adieu, ik ga nou montje toe te houwen,
Op dat de Man niet hoort, hy zal zyn boltje klouwen.
Nou montje toe!

JORIS LUB.

Ja toch.

LAMMERT.

Ik hou by zonder veel
Van alles ſtil te doen, ô vrind, 'k ben in dat deel
Zo fyn, en zo doortrapt, 'k verſta my op de wenken,
'k Hou my onnoozel, zo krygt niemand achterdenken.

DARDE TOONEEL.

LUBBERT LUBBERTS, *alleen.*

Nu Lubbert Lubbertſe ziet gy op wat manier
Jou vrouw, jou handeld, wat ſtaat jou dat trouwen dier!
Daar blykt nu wat het is, in d'echt te willen treeden
Met zulk een Juffrouw; och! wat heb ik al geleden!
Jy werd van alle kant mishandeld, en geplaagt,
En zonder dat jy jou van haar moogt wreeken, draagt
Gy zulk een kruis. jy voeld jou armen vaſt gehouwen
Door d'Adeldom; wanneer wy ons gelyken trouwen,
Zo blyft ten minſten noch die vryheid aan de man,
Dat hy beleedigt, zich gevoelig toonen kan,
En was het een Boerin, dan had jy nu jou handen
Ten minſten vry, om jou, voor deze groote ſchanden
Van haar te wreeken, door ſtokſlaagen? maar jy moſt
Van d'Adel proeven; nu nu zie jy wat het koſt,
Jy waard al moe, 't verdroot jou, tjouwent voogt te weezen.
Ja wel, ik raas van ſpyt; wie heeft my zo beleezen?
Ik zou myn eigen zelfs, wel om myn ooren ſlaan.
Een loſſe jonge wulp, ô ſpyt! te woord te ſtaan,
Zyn zoete minnery, zo, onbeſchaamt te hooren.
O! die gelegentheid moet zo niet gaan verlooren!

'k Moet

'k Moet van dien handel aan haar Ouders myn beklag
Zo daadlyk doen, en haar doen hooren deze dag,
Wat reden van verdriet haar dochter my durft geeven.
Nu kan ik haar doen zien, waarom wy kwalik leeven.
Maar welk een groot geluk, 't is of 't besprooken was,
Ik zie haar alle bei, zy komen recht te pas.

VIERDE TONEEL.

MYN HEER, EN MEVROUW van HOOGADEL.
LUBBERT LUBBERTSZ.

Hr. van HOOGA.
Myn schoonzoon, wat is dit, gy schynt my heel t'on-
(vreden?
LUB. LUB.
Dat sta ik toe, maar 'k heb daar toe wel dubbele reden
En...

En MEVROUW van HOOGA.
Wel myn schoonzoon, wat is uw civiliteit (heid.
Ook klein? ik schaam, my, gy kent geen wel leevent-
Als gy by ymand komt, de menschen niet te groeten?
Weet gy niet, hoe gy my behoorlik zult ontmoeten?

LUB. LUB.
Schoon Moeder, zeeker, 't is, dat ik nu in myn kop
Wat anders heb, en..

MEVROUW van HOOGA.
Noch? myn schoonzoon hou doch op.
Is 't moogelyk, dat gy zo weinig weet te leeven,
En dat men geenzins kan, wat lessen wy u geeven,
U doen begrypen, hoe met menschen van myn staat
Te leeven is?

LUB. LUB.
Hoe dat?

MEVROUW van HOOGA.
Stel u nooit in één graat
Met my, noch wild zo veel gemeenschap aan u trekken,
Dat gy Schoon-Moeder zegt, 't zou ons tot hoon ver-
strekken.

Zult

Zult gy dan nimmer u gewennen, om Mevrouw
Te zeggen, tegens my?

LUB. LUB.

Ja wel! ja wel! ik zou...
Als gy my Schoonzoon noemt, dunkt my, dat ik mag
Schoon-Moeder tegens jou...

MEVROUW van HOOGA.

Die zaak net uit te leggen
Vereyscht veel tyds; hier in is zeer groot onderscheid.
Leer, zoo het u belieft, ik heb 't u meer gezeid,
Dat u niet vry staat, of betaamt, die naam te geeven
Aan lui van myn fatzoen, aan lui zo hoog verheeven.
Dat, op wat wys gy ook moogt onze schoonzoon zyn,
Noch tusschen u en ons het onderscheid zo klyn
Niet is geworden, of gy most u zelven kennen.
Zult gy dan nimmermeer u tot uw plicht gewennen?

Hr. van HOOGA.

Lief, 't is genoeg, laat ons dit staaken.

MEVROUW van HOOGA.

Ay myn heer
Van Hoogenadel, gy ontschuldigt dit dan weer?
Gy wild verdraagen, 't geen geen ander zou passeeren.
Ons zo 't ontmoeten? wie, wie kan dat indulgeeren?
Gy kont u van het volk niet geeven doen, 't geen zy
U dubbeld schuldig zyn.

Hr. van HOOGA.

Geenzins, vergeef het my.
Daar over heeft men my geen lessen voor te schryven.
'k Heb in myn leeven, door grootmoedige bedryven
Genoeg getoont, dat ik geen man ben, om oit iet
Van myn gerechtigheyd te missen. wacht dat niet.
'k Bewaar noch myn respect, zo wel als oit voor deezen.
Maar 't is genoeg, dat gy zyn fout hebt aangeweezen.
In 't kort. Myn Schoon-zoon, laat ons nu ook eens ver-
Wat u ontsteld. (staan

LUB. LUB.

Dewyl ik duidelik moet gaan,

Zo zal ik duidelik, jou ook de waarheid zeggen.
Heer van Hoogadel, 'k mag, na alle rechten leggen...

Hr. van HOOGAD. (gaat,

Zoet, zoet, myn schooonzoon, zoet, eer gy noch verder
Zo leer van my eerst, dat het geenzins achtbaar staat,
De luiden by haar naam te noemen, en byzonder,
Wanneer gy noch u zelfs heel vergesteld ziet, onder
Die, daar gy tegen spreekt; wanneer gy ymand groet,
Die verre is boven u, weet, dat gy zeggen moet,
Myn Heer, heel kort, zo moet gy met u meerder lee-

LUB. LUB. (ven.

'k Begryp de zin. zeer wel, ik zalder acht op geeven.
Myn heer heel kort, en niet heer van Hoogadel; 'k wou
Jou zeggen, dat ik dag, op dag, werd van myn vrouw...

Hr. van HOOGAD.

Al zagt, leer ook, dat als wy van myn Dochter spreeken,
Gy geenzins zeggen moet, myn vrouw...

LUB. LUB.

Wel selle weken,
Ik werd schier dul, is dan myn vrouw, myn vrouw niet?

MEVR. van HOOGAD.

Ja.
Ja toch myn schoonzoon zy blyft voor zo wel als na
Uw vrouw, gy moogt zelf op u huwelik wel roemen;
Maar 't staat u geenzins vry, haar met die naam te noemen.
Wat zoud gy anders doen, dan 't geen gy hier nu zegt,
Zo gy met uws gelyk getreeden waard in d'echt?

LUB. LUB.

Ach Lubbert Lubberts! waar hebt gy u ingelaaten!
Maar ik verzoek, dat gy uw Adeldom en Saaten,
Maar voor een oogenblik alleen ter zyde steld;
En duld, dat ik u nu spreek, van het geen my kweld,
Zo als ik 't beste kan. 'k wou dat die sotternyen,
En al die spreukjes, die ik dagelyks moet lyen,
Al die historien voor sintvelte waren. Weet
Dan eindeling, dat ik, ik zegt met herten leet,

Zeer

Zeer slecht voldaan ben van myn huwelyk.

Hr. van HOOGAD.

Gy t'onvreden?
Myn schoonzoon, wat wil dat doch zeggen, welke reden?

MEVR. van HOOGAD.

Hoe zo te spreeken, van een zaak waar uit dat gy
Zulk merklyk voordeel trekt?

LUB. LUB.

Wat voordeel toch voor my
Mevrouw? dewyl het dan Mevrouw zal moeten heeten.
Het toeval was voor jou niet kwaad; wy beide weeten,
Dat jou lui zaaken, met verlof, al vry wat wyt
Vervallen waaren; dat myn geld jou in die tyd
Zeer wel te pas quam, en gedient heeft om die gaaten
Te stoppen. Wat heb ik als ik recht uit zal praaten,
Gewonnen by dees trouw? Ik bidje, dan alleen
Slechts een verlenging van een naam? daar ik voorheen
Hiett' Lubbert Lubberts, heb ik nu door u daar teegen
De tytel van myn Heer van Lubbertzon gekreegen.

Hr. van HOOGAD.

Myn schoonzoon, reekent gy, of acht gy dan niet d'eer
Te zyn vermaatschapt, aan 't huis van Hoogadel?

MEVR. van HOOGAD.

Meer,
En dat van Groothart; met eerbiedigheyd te noemen,
Waar van ik d'eer heb, my een rechte tak te roemen?
Een huis, in 't welk de vrouw ook Edel maakt; en 't is
Door dit schoon voorrecht, dat uw kinderen gewis
Ook zullen Edel zyn.

LUB. LUB.

Zie daar is 't wel; myn kinderen
Die zullen Edel zyn; en ik, kan ik 't niet verhinderen,
Een koekoek:

Hr. van HOOGA.

Hoe wat 's dit? wat wild gy daar meê zeggen?
Myn Schoonzoon?

LUB.

LUB. LUB.

Ik zal 't jou dat daadlik uit gaan leggen;
Dat is te zeggen, dat jou dochter haar niet draagt
Gelyk 't betaamt; dat zy doed, 't geen my niet behaagt.
Dat zy niet leeft, zo als een eerb're Vrouw moet leeven.

MEVROUW van HOOGA.

Al zacht, wild op het geen gy zegt wel achting geeven.
Myn Dochter is uit veel te deugdelyk geslacht,
Om 't alderminst te doen, daar d'eer door werd verkracht.
En 't is al meerder dan dry hondert jaar gebleeken,
Dat ons beroemt geslagt, in eer heeft uit gesteeken;
En noch in al die tyd, vond niemand in die stam
Van Grootshart zelfs een vrouw, die op de tongen (kwam.

Hr. van HOOGA.

Wat! in 't doorluchtig huis, waar uit ik ben gebooren,
't Huis van Hoogadel, heeft noit vrouw haar roem verlooren.
De koenheid is daar niet meer erffelyk geweest,
Den Mans, dan d'eerbaarheit den Vrouwen.

MEVROUW van HOOGA.

Ja, men leest
Van zekere Izabel in 't Grootshart, die dorst weig'ren
Tot hooge staaten, door eens Prinzen min te steig'ren.

Hr. van HOOGA.

Een Margareta van Hoogadel sloeg wel eer
Tien duizend ponden af; die van een zeeker heer,
Ik meen een Hartog, om 't geluk van haar te spreeken,
Haar wierden aangeboon. zy hoorden na geen smeeken.

LUB. LUB.

Ja wel, jou dochter is hier in geenzins zoo straf.
Zy is verandert, zint dat zy haar trouw my gaf.

Hr. van HOOGA.

Spreek klaar myn Schoonzoon, spreek, verhaal ons haar bedryven. (ven.
Wy zyn gêen luy, om in haar kwaad doen haar te sty-
Wy zullen de eerste zyn, haar moeder zelfs, en ik,

Die

Die u recht zullen doen, ook in dit oogenblik.

MEVR. van HOOGAD.

(ryen.
Op 't punt van d'eer, verstaan wy gansch geen boerte-
Wy hebben steeds getracht, haar tot de deugd te lyen.
En zo veel mooglyk was, met strengheid op gevoed.

LUB. LUB.

Wel, alles dat ik jou dan zeggen kan, en moet.
Is dat hier zeker wulp, of lobbes, of wel jonker
Straatslyper, Hoveling, die alle mode pronker,
Die jy wel hebt gezien, op haar tot myne smaat
Verlieft is, dat hy haar van liefde spreeken laat.
En dat zy heel beleeft, die boodschap heeft ontfangen.

MEVR. van HOOGA.

Ja wel! van deze hand zal zy haar straf erlangen.
Verworgen zal ik haar, zo zy van de eerbaarheyd
Haars Moeders zo ontaard. wat gruwlyk onbescheyd!

Hr. van HOOGA.

'k Zal, zonder dat ik iets gevoel van haare smarten,
Doorstooten, met dit zwaart, haar en haars minnaars
harten,
Heeft zy haar eer bevlekt.

LUB. LUB.

Ik heb jou doen verstaan,
Waar uit myn klagt sproot, en wat hier is omgegaan.
En 'k eysch daar reden van.

Hr. van HOOGA.

Wilt niet bekommert weezen.
'k Zal ze u van alle bei doen hebben; wilt niet vreezen.
Ik ben een man, om 't zy, wie dat het ook mag zyn,
Die af te eischen, maar, bedriegt gy u door schyn,
En zyt niet teenemaal verzekert van die dingen,
Die gy ons hier verhaald......

LUB. LUB.

Genoeg verzekeringen.

Hr. van HOOGA.

Ten minste zie wel toe, dat gy hier in niet mist.
Myn schoonzoon zorgt voor al, dat gy u niet vergist.

 Want

Want tusschen d'Adel zyn die zaaken kitteloorig.
Wy neemen 't hoog, de wraak van ons gaat dan uitspoo-
rig.
De kwestie is hier niet een flaauw prosesje; maar...

LUB. LUB.

Ik heb jou niets gezeid, zeg ik je of 't is waar.

Hr. van HOOGA.

Lief, spreek uw Dochter, zie, hoe daar de zaaken leg-
(gen.
Hoor eens, wat zy op die beschuldiging zal zeggen.
'k Zal onder wylen, met myn Schoonzoon ook de man
Gaan spreeken, die hier van het best getuigen kan.

MEVR. van HOOGA.

Zou 't konnen zyn, dat zy zo zou haar plicht vergeeten,
Na 't wyze voorbeeld, 't welk gy, en de vrinden wee-
Dat ik haar altyd gaf! (ten,

Hr. van HOOGA.

Wy zullen 't onderstaan.
Volg my myn Schoonzoon, wil u nergens voor verslaan.
'k Zal u doen zien, hoe zeer wy ons gevoellig toonen,
Als ymand, 't zy, wie 't zy, zich onderwind te hoo-
Een die ons toe behoort. (nen,

LUB. LUB.

Daar is hy zelf.

VYFDE TOONEEL.

HEER van HOOGADEL, HOVELING.
LUBBERT LUBBERTS.

Hr. van HOOGA.

Myn heer,
Kend gy my ook?

HOVELING.

Myn heer, ik weet niet dat ik d'eer
Heb u te kennen?

Hr. van HOOGA.

'k Ben een Edelman gebooren,
Heer

Heer van Hoogadel.

HOVELING.

Ik verheug my zulks te hooren.

Hr. van HOOGA.

Myn naam is in het hof bekent met groote roem.
Ik had d'eer in myn jeugd, my onder d'eerste bloem
Des Adeldoms te zien, ja daar in uit te steeken,
Toen Wezel, en den Bos voor onze magt bezweeken.

HOVELING.

Ter goeder uur myn heer,

Hr. van HOOGA.

Myn heer, myn vader, Jan
Rudolphus, Gulliam, Henrikus, Karel van
Hoogadel, had 't geluk, van zelver by te woonen,
Die wyt beroemde slag, toen hy de Noortze Kroonen..

HOVELING.

'k Hoor met verwondering.

Hr. van HOOGA.

En ik heb ook gehad,
Een Vaders Vader, Philip, heer van Hoogadel, wat
Hy aan het hof verzogt, niets wierd hem afgeslaagen..
De slag van Senlis kan van zyne deugd gewaagen.

HOVELING.

'k Geloost.

Hr. van HOOGA.

My is berigt myn heer, dat gy bemind
Jazelf, dat gy vervolgt een Juffrouw; 't is myn kind
Daar ik my boven al laat leggen aangeleegen.
Myn plicht vereischt van my te zorgen harent weegen.
Ook voor de Man, die gy nu by my ziet; die d'eer
Geniet, dat ik hem noem myn Schoon-zoon.

HOVELING.

Ik myn heer?

Hr. van HOOGA.

Ja, en ik ben verheugd, dat wy te samen komen,
Om, zo het u gelieft, van 't geen ik had vernoomen,

De rechte grond, of een verklaring te verstaan.

HOVELING.

Ach! welk een lastertong! Wie heeft my dit gedaan?
Wie zei u dit myn heer?

Hr. van HOOGA.

Een die 't meend wel te weeten.

HOVELING.

Die een, die liegt het. Heeft zyn plicht, en eer vergeeten.
Ik ben een eerlik man. Myn heer,elooft gy my
Bekwaam, tot zulk een losze, en snôo verradery?
Gelooft gy my zo los, zo onbedacht van zinnen!
Ik zou een schoone? 'k zou een zoete Juffrouw minnen,
En die vervolgen noch, met minnelik geklag,
Die d'eer heeft; dat zy u haar vader noemen mag?
Heer van Hoogadel, ik heb veel te grooten achting
Voor u, om dat te doen. Hebt nimmer die verwachting.
Ik ben u dienaar. Wie u dit ook mogt verhaalen,
Die is een zot, dien gy met slagen moet betaalen.

Hr. van HOOGA.

Wel nu myn Schoon-zoon.

LUB. LUB.

Wat!

HOVELING.

Het is een deugeniet,
Een guit, een schelm, wel waard, dat ik hem 't hart doorstiet.

Hr. van HOOGA.

Nu Antwoord.

LUB. LUB.

Antwoord zelf.

HOVELING.

Zo ik die schobjak kende,
Ik zou, met deze kling, hem voort ten grave zenden.

Hr. van HOOGA.

Doet nu de zaak gestant.

LUB. LUB.

Die is gestant gedaan.
't Is waar.

HO-

HOVELING.

Uw Schoon-zoon Heer, dee die u ook verstaan,
Dat...

Hr. van HOOGA.

Ja. Hy kwam hier van zich tegens my beklaagen.

HOVELING

Voorwaar, 't is zyn geluk; hy mag zyn roem wel draa- (gen
Op 't voordeel dat hy heeft, dat hy u toe behoord.
'k Verzeeker u, ik zou, hem zonder dat, zo voort
Op 't zuurst bekoopen doen, die schandelyke streeken.
Hem leeren zulk een taal van myns gelyke spreeken.

ZESDE TOONEEL.

HEER, EN MEVROUW VAN HOOGADEL.
IZABELLE, HOVELING, LUB. LUB.
FRANSYN.

MEVROUW van HOOGA.

Zo veel die zaak betreft, 'k beken, de jaloezy,
Is een zeer vreemde zaak. Ik breng nu hier met my
Myn Dochter, op dat zy mag opentlyk verklaaren
Een zaak, daar wy terstont zo in verbystert waaren.

HOVELING.

Zyt gy het dan Mevrouw, die hebt u Man gemelt,
Dat ik u min?

IZABEL.

Hoe ik! ik, dat myn Man verteld!
Hoe zou ik 'k konnen doen? is my u min gebleeken?
Ik wensch, dat ik hier in, u hoorde waarheid spree- (ken,
Dat ik uw liefde had. Begin, ik bid het u.
Gy zult een vinden, die van uw verzoek niet schuw,
Uw klaghten hooren zal. Ik durf u zelf dit raaden
Stel alle list te werk in woorden, en in daaden,
Die oit van minnaars zyn gebruykt in zulk en zaak,
Tracht my gezanten toe te zenden, tot vermaak,

Tracht zoete letteren my in 't geheim te schryven ;
De tyd te mikken, als myn Man niet t'huis kan blyven,
My waar te neemen, als ik uit myn huis zal gaan;
Om my uw klachten, en uw min te doen verstaan.
Bemind gy my myn heer, doe geen vergeefsche gangen,
Kom maar, en ik geloof, dat ik u zal ontfangen.
Gelyk 't behoort.

HOVELING.

Wel zo! wel zo Mevrouw! al zoet!
Het is onnoodig, dat gy die vermaaning doet,
En u zo hoond. wie zegt, dat wy u liefde draagen?

IZABEL.

Weet ik het, wat men my al zeggen komt, en vraagen?

HOVELING

Men zeg u, wat men wil, maar gy weet zelf Mevrouw,
Of ik met minneklagt u kwel, en staande hou,
Wanneer ik u ontmoet. Leide ik u oit te vooren...

IZABEL.

Gy hebt het maar te doen. Ik zal u gonstig hooren.

HOVELING.

Geloof', ik ben geen man Mevrouw, om moejelikheyd
Een schoonheid aan te doen, noit wierd ik zo verleid.
Ook acht ik veel te hoog, en u, en uw verheven
Doorlucht geslagt, om oit de liefde plaats te geeven.

MEVROUW van HOOGA.

Ja wel nu hoort gy 't.

Hr. van HOOGA.

Zie u nu geheel voldaan,
Myn Schoonzoon, wat zegt gy; hebt gy dit wel ver-
(staan?

LUB. LUB.

Ja toch. Maar ik zeg, dat dit spreukjes zyn, en ollen.
Jy praat my niet in slaap, ik lach met al die grollen.
Ik weet wel wat ik weet, en dat wy flus, nadien
Ik nu recht spreeken moet zyn boode heb gezien.

IZABEL.

Ik! ik ontfing een boô!

HOVE-

HOVELING.

Ik! ik een boo gezonden!

IZABEL.

Franſyn!

HOVELING.

Is 't waar?

FRANSYN.

Ja wel. Die leugen is gevonden.
Dit is eerſt liegen!

LUB. LUB.

Zwyg karonje, daar je ſtaat.
Ik weet van jou geheim, en ongetrouwe daad.
Jy waard het zelf, die zyn gezant in huis liet komen.

FRANSYN.

Ik!

LUB. LUB.

Ja karonje, jy, 'k hebt heele werk vernomen.
Jy hoeft d'onſchuldige zo niet te maaken.

FRANSYN

Och!
Wat is de waareld nu vol valſcheid, en bedrog!
My! my betichten! my! wie werd dan niet beloogen?
My! daar d'onnozelheid te zien is uit myn oogen.

LUB. LUB.

De boosheid meen jy, zwyg, jy over ſtoute pry.
Ik ken uw noch van ouds. Jy houdje ſlecht, maar jy
Bent ongebonden, jy....

FRANSYN.

Mevrouw, zal ik dan moeten?

LUB. LUB.

Zwyg zeg ik, jy zout licht voor alle d'andren boeten;
Heel licht, jou Vader is altoos geen Edelman.

IZABEL.

't Is een bedrog zo groot, en ik ben daar zo van

Geraakt aan 't hert, dat om myn Antwoord hem te
geeven,
Geen kracht genoeg aan my meer ov'rig is gebleeven.
't Is wel afgryselik, zich aan te zien geklaagt. (draagt
Van een gemaal, wanneer een Vrouw haar altyd
Gelyk 't betaamt. Helaas! indien ik schuld moet draa-
't Is, dat ik al te veel doe, om hem te behaagen. (gen.

FRANSYN

Voor zeeker!

IZABEL.

Al myn ramp is, dat ik al te groot,
En al te veel hem acht. Ik wensch, in deeze nood,
Dat ik bekwaam was, om, als hy my op wil stryjen,
De zoete Minneklagt van een galant te lyjen.
'k Was min beklaagelik. Vaar wel, ik ga vol smert:
'k Kan niet meer dulden, dat ik zo gelastert werd.

Hr. van HOOGA. (te,

Ga heen, gy zyt niet waard een vrouw van zulk geslach-
Met zo veel eerbaarheid, wild uwe plicht betrachten.

FRANSYN. (vrouw

Hy was waarachtig waard myn heer, dat haar Me-
Hier na zo droeg, dat hy de waarheid zeggen zou.
En was ik in haar plaats, ik zou my niet bezinnen.
Myn Heer, gy moet, om hem te straffen, haar be-
Begin, ik zeg het u, het zal wel zyn besteed. (minnen.
Ik bie myn hulp u aan. 'k Ben tot u dienst gereed.
Dewyl hy my alreeds verdacht houd.

MEVROUW van HOOGA.

Gy zyt waardig
Myn Schoon-zoon, dat men u zo handeld; 't is recht-
Uw handel steld geheel de weereld tegens u. (vaardig.

Hr. van HOOGA.

Ga, en bezorgt dat gy u wyzer draagt dan nu.
Tracht dat ge een Juffrouw zo volmaakt, en wel ge-
booren.
Vry beter handelt, als gy hebt gedaan te vooren,
Voor alles wacht u, van zo groote uitspoorigheid.

LUB. LUB.

Ik word noch raazend dol! en met heel groote rêen,
Dat ik, daar 'k heb gelyk, noch ongelyk moet krygen.

HOVELING.

Myn heer gy hebt gezien, schoon ik hier van wou zwy-
Hoe valschelik, dat ik beschuldigt ben; gy zyt (gen,
Een man die weet, waar in het point van eer altyd
Te recht bestaat. Ik eisch, en met groot recht nu re-
den,
Van 't groot affront, dat ik hier daadlik heb geleden.

Hr. van HOOGA.

Dat is ook billik. Kom myn Schoonzoon, geef die
Nu satisfactie; kom, van syn geschonden eer. (Heer

LUB. LUB.

Hoe! satisfactie!

Hr. van HOOGA.

Ja, dat 's billik. 't Moet zo weezen,
Om dat gy t'onrecht hem beschuldigt; wil niet vree-

LUB. LUB. (zen..

Dat is een zaak, die ik noch niet heb toegestaan,
Dat hy onschuldig is; dat zal noch zo niet gaan.
Ik weet wel, wat ik denk.

Hr. van HOOGA.

Daar is niet aangeleegen.
Gy denkt ook, wat gy denkt, syn loochning stryd daar
tegen;
Dat is voldoening. En men kan zich noit met recht
Van een beklaagen, die 't met loochnen weder legt.

LUB. LUB. (gen.

Heel wel! als ik hem by myn vrouw te bed vond leg-
Zou hey dan vry zyn, met ik loochen het te zeggen?

Hr. van HOOGA.

Dat is geen reden, doe hem uw excues, ik zal
Het u voor zeggen.

LUB. LUB.

Ik! zou ik in dit geval
Hem noch excuzes doen, na dat...

Hr. van HOOGA.

Doe 't geen wy u bevelen.
Hier geld geen ſteegheid, of d'onwillige te ſpeelen.
Gy moet maar vreezen, dat gy 't niet genoeg zult doen;
Dewyl ik u geley...

LUB. LUB.

Ik zou! wat onfatzoen!
Hem noch...

Hr. van HOOGA.

Myn ſchoonzoon 'k zeg, wild my hier in vernoegen.
Maak my niet toornig, of ik zou my lichtlik voegen;
Met uw party. Ga voort. Ik zal u leidsman zyn.

LUB. LUB.

Ach Lubbert Lubberts! ach onlydelyke pyn!

Hr. van HOOGA.

De hoed eerſt in de hand, nu zonder veel te morren.
Myn heer is Edelman, gy niet; moet ik u porren?

LUB. LUB.

'k Word raazend!

Hr. van HOOGA.

Volg; myn heer...

LUB. LUB.

Myn heer.

Hr. van HOOGA, *ziende dat zyn Schoonzoon zwaarigheid maakt hem na te zeggen.*

Vergeef my... Wat!

LUB. LUB.

Vergeef my.

Hr. van HOOGA.

'k Zeg u, volg. Die argwaan die ik had.

LUB. LUB.

Die argwaan die ik had.

Hr. van HOOGA.

'k Had d'eer niet, u te kennen.

LUB. LUB.

'k Had d'eer n iet u, ô ſpyt!

HEER

Hr. van HOOGA.

Zult gy u noit gewennen?
Te leeven als 't betaamt, Ik ben u Dienaar heer.
Nu, lustig!

LUB. LUB.

Wild gy dan, dat ik my zo onteer,
En Dienaar werd van een, die my wil koekoek maa-(ken?

Hr. van HOOGA.

Wat!

HOVELING.

't Is genoeg, myn heer.

Hr. van HOOGA.

Neen, neen; 'k wil dat die zaaken
Gaan als 't behoord, dat hy zich tot zyn plicht gewen.
Voleind? Myn heer geloof, dat ik uw Dienaar ben.

LUB. LUB.

Dat ik je Dienaar ben.

HOVELING.

Myn heer, 'k zal de uwe blyven,
Met al myn hart; ik zal dit in 't vergeetboek schryven,
En denk nu reeds niet meer, aan 't geen hier is geschied.
Myn heer, wat u belangd, ik voel, met smart 't verdriet,
Dat gy gehad hebt, en wensch dat gy wel moogt vaa-(ren.

Hr. van HOOGA.

Ik blyf aan u verplicht.

HOVELING.

„ Zie zo, zo moet men 't klaaren?

Hoveling binnen.

Hr. van HOOGA.

Zie daar myn Schoonzoon; zie, zo moet men met fatsoen,
Een zaak pouseeren; zie zo moet men alles doen.
Vaar wel; en weet, dat gy zyt in een huis getreeden,
Dat u een stut zal zyn, dat nimmer heeft geleeden,
Noch lyden zal, dat u geschied de minste hoon.

ZEVEN

ZEVENDE TOONEEL.

LUBBERT LUBBERTS, *alleen.*

O bloed! gy woud het zo! ô Lubbert Lubbertsz zoon!
Gy woud, gy woud het zo. Het is wel uitgevallen!
Zie u bericht, zo gy verdiende met zulk mallen.
't Hangt hier allenig aan, of ik haar Ouders kan
Haar oogen openen. 'k Ben een behouden man,
Indien my dit gelukt. Wel aan, om deeze vrinden
Haar schuld te toonen zal, men licht noch wel iets vinden.

Einde van het eerste Bedryf.

TWEE-

TWEEDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

FRANSYN, LAMMERT.

FRANSYN.

IK vreesde wel te recht, dat gy niet zwygen kost.
Ja, ik heb 't wel gedocht, dat 't van jou komen most
Dat jy het zelve waard, die deeze zaak gingt zeggen
Aan Imand, die het voort myn meester uit kwam leg- (gen.

LAMMERT.

Fransyn, 'k heb zeker maar een woord verhaald, aan een,
Die my hier uit zag gaan, ik dee het maar alleen,
Om dat hy zwygen zou.

FRANSYN.

Myn heer was wel beraaden.
Voorwaar, dat hy u nam, tot zulken Ambassade.
Heer Hoveling gebruikt een heel voorzigtig man.

LAMMERT.

Wel op een ander tyd, 'k belooft Fransyntje, dan
Zal ik doortrapter zyn, en daar op beter letten.

FRANSYN.

Ja, ja 't zal tyd zyn.

LAMMERT.

Laat ons dit ter zyde zetten.
Ei hoor Fransyn.

FRANSYN.

Wat wild gy, dat ik hooren zal?

LAMMERT.

Keer eens jou aangezigt na my.

FRANSYN.

Wel wordt je mal?
Wat zal dat zyn?

LAMMERT.

Fransyn!

FRANSYN.

Wel!

LAMMERT.

Kond gy zelf niet gissen,
Wat ik je zeggen wil? 't zyn geen geheimenissen.

FRANSYN.

Neen.

LAMMERT.

'k Heb je zeeker lief.

FRANSYN.

In ernst!

LAMMERT.

Ja by sint felten.
Geloof my, als ik zweer, myn hertje ryd op stelten,
Als ik je zie.

FRANSYN.

'k Ben bly.

LAMMERT.

Maar zeg Fransyn, wat doed
Gy om zo schoon te zyn?

FRANSYN.

Al 't geene, dat ik moet.
Al wat een ander doed.

LAMMERT.

Men hoeft geen saus te maaken,
By zulke lekkre kost. Wie zou daar niet na haaken!
Fransyn! 'k heb jou zo lief! dat ik niet herden kan.
Wil jy myn vrouw zyn, ik werd daadelik jou man.
Wy zullen Man: en Vrouw, dan alle beide weezen.

FRANSYN.

Dan zou jy ook misschien jaloers zyn, zou ik vreezen,
Gelyk myn Meester..

LAMMERT.

Neen.

FRAN-

FRANSYN.

Wat my belangd; ik haat,
Een achterkousig Man. 'k Wil een, die in die staat.
Zig aan geen dingen kreund, een, die in myn bedryven
Als of ik vryster was, myn vryheid my laat blyven;
Een, die van myne trouw, en kuischeid zich zo houd
Verzekert, dat hy my, en zonder vrees aanschoud,
By twintig mannen.

LAMMERT.

Goed! zo meen ik my te draagen;

FRANSYN.

Het is de zotste zaak, die 'k hoorde van van myn dagen,
Een vrouw te plaagen, door zulk misvertrouwen; 't is
Heel vreemd met deze zaak, alle achterdocht is mis.
Niets wind men zo; ja 't brengt, het kwaad ons in gedachten,
En 't zyn de Mannen vaak, die door die zotte klagten,
En door al dat geweld, zich maaken 't geen zy zyn.

LAMMERT.

't Is wel! 'k beloof, jy zult bevryd zyn van die pyn.
Ik geefje vryheid, tot al wat je zult begeeren.

FRANSYN.

Zie daar, zo moet men doen; zich geensins ombrageeren.
Zo werd men nimmermeer bedroogen, als een Man
't Aan ons discretie steld, wy nemen zelve dan,
Geen meerder vryheid, dan 't betaamt. 't Is met die zaaken,
Al eens, als met die geen, die ons de beurs op maaken;
En zeggen neem maar, wy gebruiken 't dan met maat,
En met discretie, daar die zaak heel anders gaat,
Met die beknibbelaars, die zoeken wy te scheeren,
Van alle kanten, om die parten af te leeren.

LAMMERT.

Goed! Ik zal zyn als die haar beurzen open doen.
Laat ons maar trouwen.

FRANSYN.

Goed.

LAM-

LAMMERT.

Fransyn, mogt ik een zoen?

FRANSYN.

Stil! stil! 'k hou niet van boert.

LAMMERT.

Zoud gy zo van my scheiden?
Neen, eerst een zoen op trouw. Wy zullen met ons
Haast trouwen. (beiden

FRANSYN.

Los!

LAMMERT.

Fransyn, hoe ben jy ook zo kwaat?
Wist jy hoe leelik, dat het weigeren je staat.
Schaam jy je niet; zo schoon, zo fray, zo net besneden
Te zyn, en tegens recht, en tegens alle reden
Geenzins te willen, dat men vrindschap jou betoont?

FRANSYN.

Ik sla jou op de bek.

LAMMERT.

Is dat myn min beloont!
O wreede! ontaarde! foey! ô my! wat vuiligheden!
Wat is sy bits?

FRANSYN.

Jy bent te los in al je reden.

LAMMERT.

Wat zoud 't jou schaaden, had jy 't my, nu laaten doen.

FRANSYN.

Neem jy noch wat gedult.

LAMMERT.

Fransyn. 'k Bid maar een zoen.
Maar een klein zoentje, 't zal hier na tot afslag strekken,
Als jy en ik te saam ons huwelik voltrekken,

FRANSYN.

Ik ben je Dienaares.

LAMMERT.

Fransyn zo staande voet
Ten,

Ten minsten een,

FRANSYN.

Neen, denk, dat gy vertrekken moet.
Men zou, en lichtelik, op 't mat ons konnen komen,
Ga, zeg jou Heer dat ik zyn brief heb aangenomen.
Dat ik zal zorgen, dat 's in goede handen raakt.
Adieu. Ik bidje, dat jy 't hier niet langer maakt.

LAMMERT.

Fransyn, al ga ik weg myn hart blyft hier, waarachtig!
Adieu dan schoonheid, straf, en vry wat ezelachtig.

FRANSYN.

Ik moet bekennen, jy zyt heel galant, het woord
Luid wonder amoureux. Maar ga je noch niet voort?

LAMMERT.

Ik moet, maar kan niet gaan, zo houden my jou lonken.
Adieu dan Keisteen, Rots uit diamant geklonken,
En wat noch harder is.

FRANSYN.

Nu breng ik aan Mevrouw
Dees brief... maar best is 't, dat ik my ter zyde hou,
Tot zy alleenig is. Ik zie haar herwaarts treeden,
Met haare Man.

TWEEDE TOONEEL.

HOVELING, LUBBERT LUBBERTS,
IZABEL, FRANSYN.

LUB. LUB.

Neen; neen. Ik lach met al die reden.
Geensins; neen; men bedriegt my noch zo licht'lik (niet.
Ik weet te zeeker, dat die zaak zo is geschiet.
'k Heb beter oogen, als men meent. 'k ben door jou grillen
Van flus geensins verblind, dies is 't maar tyd verspillen.

HOVELING, *uit zyn huis komende.*

Daar is zy. Maar de Man is by haar.

LUB. LUB

'k Zie en merk,

Door al je fratſen heen, de gront van 't heele werk,
De waarheid van het geen; men my van jou kwam zeggen,
Ik zag door 't veinzen heen, hoe hier de zaaken leggen.
De weinig achting, die jy hebt voor d'echte band,
Die ons te ſamen bind. Wat bittre ſmaat! wat ſchand!

Izabel nygt tegen Hoveling.

Ja wel! laat ſtaan! laat ſtaan dit nygen en dit ſtuipen,
'k Spreek van die eerbied niet. Ik zou myn bloed wel zuypen.
Kun jy niet anders doen, dan met my ſpotten?

IZABEL.

Hoe!

Ik met u ſpotten! ik! wel hoe komt dit nu toe?

LUB. LUB.

Ik ken jou hart, en weet, al weer al weer my kwellen?
Wild my niet langer hier, meer voor jou zot zo ſtellen.
Ik weet wel, dat jy om jou Adelik geſlacht,
My vry veel laager, en veel minder, dan jou acht,
En d'achting, en 't reſpect daar jy my van hoort ſpreeken,
Raakt myn perſoon niet, dat zag ik je lang verbreeken.
Ik wil maar ſpreeken van het geen je ſchuldig zyt,
Aan 't huwelik, 't welk ons vereenigd heeft... ô ſpyt!
Jy hoeft de ſchouders, zo niet ſchamper op te haalen!
Ik ſpreek geen zotterny. Zo van zyn plicht te dwaalen!

IZABEL.

Wie haald de ſchouders op?

LUB. LUB.

Ja wel! ik zie het klaar.

Ik zeg het nu noch eens, wel ernſtig, en 't is waar,
d'Echt is een knoop, aan welk men moet alle achting geeven;

En

En 't is zeer kwaad gedaan; zo in die ſtaat te leeven
Gelyk gy doet, ja ja; 't is kwaad van jou gedaan.
En jy kond my hier op geenſins ten antwoord ſtaan.
Niet zeggen, als my wat grimaſſen zo te maaken.
En 't hooft te ſchudden.

IZABEL.

Ik! ik weet niet van wat zaaken
Gy ſpreekt.

LUB. LUB.

Ik weet het wel. Ik weet hoe jy my acht.
Ten minſten ben ik van een eerelik geſlacht;
Ben ik geen Adel. 't Huis der Lubberts durf ik zeg-
(gen..

HOVELING.

Van achter Izabel zonder van Lubbert geſien te werden.

Een woordje!

LUB. LUB.

He!

IZABEL.

Ik zwyg.

LUB. LUB.

Is dat te wederleggen?
Zie wie daar om je zwiert.

IZABEL.

Wel nu! is dat myn ſchuld?
Wat wild gy dat ik doe?

LUB. LUB.

Ik wil, dat jy doen zult
Het geen een vrouw doed, die geen ander wil behaagen
Dan hare Man; zo wil ik, dat jy jou zult draagen.
Wat jy ook zeggen moogt, de minnaars henglen niet,
Dan daar zy weeten, dat men haar graag hoort, en ziet.
Daar 's zekre zachtheid, die dat volkje hoop kan gee-
ven,
Een zachtheid, die haar lokt, en na zich trekt, zo
Gelyk de honing, of ſyroop de vliegen doed. (even.
En kuiſche vrouwen, van een eerelik gemoed,
Die hebben zeden, die dat volk van haar verdryven.

IZABEL.

Ik haar verdryven! en waarom! neen 'k laat dat bly-
't Is my geen schande, dat ik ymands oog geval. (ven.
Neen, dat verheugd my.

LUB. LUB.

Wel! maar op wat wyze zal
Een Man zich draagen, wyl zyn vrouw die minneryjen
Duld?

IZABEL.

Als een eerlyk man. Hy moet zich zelf verblyjen;
Dat hy zyn vrouw van elk, zo hoog geacht ziet.

LUB. LUB.

Braaf.
Dat's wonder net bedacht. Ja toch. Ik blyf je slaaf.
Dat is myn meening niet, wat raad jy my moogt gee-
ven.
Neen, neen, de Lubberts zyn geensins gewoon te lee-
Na zulken moden. (ven

IZABEL.

Ha! ik zeg u dat in 't kort.
De Lubberts zullen zien; dat dit de mode word.
Weet zo veel my betreft, ik durft recht uit verklaaren,
Dat ik de waereld, noch niet meen te laaten vaaren;
En my al levendig, gelyk als in een graf
Te sluiten, by een man! 'k verdiende noit die straf.
Wel hoe! om dat een Man besluit, met ons te trou-
wen,
Moet daarom alles ook, gelyk, met ons op houwen?
En moeten wy daarom, met alle menschen voort
Gemeenzaamheid, en al het geen de ziel bekoort,
Gelyk afsnyden? 't is een wondere methode,
Ja 't is een tiranny na d'aldernieuwste mode,
Van die heer Mans, en 'k vindze wonder wel beleid;
Te willen, dat een Vrouw, en voor vermaaklykheid,
En divertissiment zal dood zyn; en maar leeven
Voor haare Man; ik zal my daar toe niet begeeven.

Ik lach daar meede; ik zoek zo jong myn dood noch (niet.

LUB. LUB.

Voldoe jy zo de trouw, in 't openbaar geschied?
Die trouw, die jy my gaaft?

IZABEL.

Ik gaf z'u niet van herten,
Geensins; zy wierd my af gedwongen, 'k deed met smerten.
Hebt gy voor 't huwlik myn toestemming my gevraagt?
En wanneer vroegt gy my, of gy my had behaagt?
Gy hebt alleenig, met myn Ouders u beraaden.
Zy zyn 't die eigentlik, met u in 't huwelik traaden.
't Is daarom recht, dat gy aan haar uw klachte doet,
Van al het geen, dat u in deeze staat ontmoet.
Wat my belangt, die noit u heb myn woord gegeeven,
Die nimmer heb verklaard, met u te willen leeven.
Die u genomen heb, en zonder dat hier in
Ik kon te raade gaan, met myne vryje zin.
Ik acht my niet verplicht, om al mijn leeven dagen,
Als een Slavin, my na uw wil te moeten draagen.
'k Wil my ook dienen, van 't vermaak, 't welk myne jeugd
My nu noch aanbied; ja, ja toch ik wil met vreugd
De zoete vryheid, die my noch van myne jaaren
Vergond werd, wyl ik kan, gebruiken. Ik zou gaaren
De waereld noch wat zien, pleizier genieten, van
My noch veel zoetigheên, en wat verheugen kan
Te hooren zeggen. Wilt u zelfs dan daar na voegen;
Bereid u tot die straf, noch moogt gy u vernoegen.
Bedank den Hemel, dat ik niet bekwaam en ben,
Tot iets dat erger is; my daar niet toe gewen.

LUB. LUB.

Ja, ja! meend gy het zo! dat is heel net gevonden!
Gy zyt door d'echte trouw, my eeuwiglik verbonden.
Ik ben jou man, en zeg, dat ik dat niet verstaa.

IZABEL.

Ik ben uw vrouw, en zeg dat ik 't zo wil, ô ja.

LUB. LUB.

Ik had wel luſt om zo haar trony toe te ſtellen,
Dat niemand haar hier na met ſprookjes meer zou kwellen,
Dat die ſtrooijonkertjes, in plaats van haar te zien,
Haar zoude ſchuuwen, en als voor de nikker vlien.
Ach Lubbert Lubbertze! ga ga, wilt maar vertrekken,
Want ik zou myn geduld niet langer konnen rekken.

DERDE TOONEEL.

IZABEL, FRANSYN.

FRANSYN.

Mevrouw, met ongeduld verwachte ik, dat hy ging;
Om deeze brief, die ik van goeder hand ontfing,
Aan jou te leveren.

IZABEL.

Laat ons die eens door leezen.

FRANSYN.

Den inhoud na ik merk, moet niet onaang'naam weezen.
Holla Mevrouw! gy leeſt by na heel overluid.

IZABEL.

Ach! ach Franſyn! wat drukt die brief zich aardig uit!
Wat aangename zwier, wat zoete aanvalligheden
Betoonen die van 't hof, alom in haare reden?
Wat deftigheid verzelt haar daaden, en hoe veel,
Verſcheelt een Hoveling van andren in dit deel?

FRANSYN.

'k Gis dat de Lubberden uw niet heel zeer behaagen,
Na dat gezigt, niet waar?

IZABEL.

Franſyn! wat moogt gy vraagen!
Maar hoe my Hoveling behaagt, denk echter niet,
Dat tuſſchen hem en my iets tegen de eer geſchied.
Ik ben van kindsbeen af gewoon galant te leeven.

'k Weet

'k Weet wel 'k heb aan myn Man myn hand en trouw
gegeeven.
Ik zal die onbevlekt ook houden; maar die trouw,
Verplicht my niet, dat ik geen ander ſpreeken zouw.
'k Bemin welleventheid, 'k hoor gaarne diſcoureeren
Van 't geen aan 't hof paſſeert. Ik moet my diverteeren
Door zoet gezelſchap, of ik wierd melankolyk.
By zulk een man; Franſyn, 'k beken hy is heel ryk;
Maar dat is 't alles. Kan ik zo myn tyd paſſeeren!
Neen, ik zoek menſchen daar ik noch wat van kan lee-
Doch zo heer Hoveling 't fatſoen te buiten gaat, (ren.
Myn eer belaagen durft, 'k verzeker hem myn haat.
'k Beken het ſchynt heel vremd, dat ik hem ſtil hoor
Dat ik my zelve van zo veelderleye ſtreeken (ſpreeken,
Hier toe bedien; maar was myn man zo wonder niet,
Franſyn, 't was alles in zyn by zyn zelfs geſchied.
Maar gy kend hem zo wel als ik, hy zou voort klaagen,
Dat ik myn trouw ſchond, hy zou hem ten huis uit jaa-
Blyf hier. Ik ga en ſchryf hem antwoord. (gen.

FRANSYN.

Na ik vat
Is 't heel onnoodig haar te bidden, dat zy dat
Wat vrindlik doed. Maar daar zie ik hem zelven komen.

VIERDE TONEEL.

HOVELING, FRANSYN, LAMMERT.

FRANSYN.

Voorwaar myn heer, jy hebt een gaauwe bôo genoo-

HOVELING. (men.

Ik dorſt geen van myn volk hier zenden, maar ik moet
Vergelden al de dienſt, die 'k weet dat gy my doed,
Franſyntje.

FRANSYN.

Wat myn heer! wil daar niet eens van ſpreeken.
Dat 's niet noodzaakelik, 't zal noit aan my ontbreeken.

Ei ſpaar die moeite maar, 'k ben tot je dienſt myn heer,
Om dat jy 't waardig zyt, ô ja; ik acht je zeer.

HOVELING.

'k Ben u verplicht.

LAMMERT.

Dewyl, wy ſamen zullen trouwen,
Geef my dat geld, ik zal 't zo lang by 't myne houwen.

FRANSYN.

Ik zal dit alzo wel bewaaren, als de zoen.
'k Bedank je zeer, jy hoeft die moeite niet te doen.

HOVELING.

Maar zeg; hebt gy myn brief aan uw Mevrouw gegee-
(ven?

FRANSYN.

Zy ſchryft u antwoord, of miſſchien is 't al geſchree-
ven.

HOVELING.

Maar is 't niet mogelik dat ik haar ſpreeken kan?

FRANSYN.

Ja, kom met my, ik zal dit maaken.

HOVELING.

Iſſer dan
Geen zwaarigheid? en zou hy dit wel approbeeren?

FRANSYN.

Vrees niet, haar man is uit, en zal zo ras niet keeren.
Ook is hy 't niet, daar wy het meeſt voor zyn begaan.
Het zyn haar Ouders; en zo lang wy die ontgaan,
Is niet te vreezen.

HOVELING.

'k Geef my over in uw handen.

LAMMERT.

O bloemer herten! ik begin te watertanden.
Bloed! Welk een aardig wyf, zal ik daar krygen! zy
Is zelf de droes te gaauw. Ja wel ik ben zo bly!

VYFDE TOONEEL.

LUBBERT LUBBERTS, LAMMERT.

LUBBERT LUBBERTS.

Daar is myn man van flus. Gut! kon ik hem bepreeken,
Dat hy de Vader, ende Moeder mee wou ſpreeken,
Dat hy getuignis gaf, van 't geene, 't welk zy niet
Gelooven willen, dat hier in myn huis geſchied.

LAMMERT.

Wel ben je daar myn heer de langtong, met je ſnappen,
Die ik ſcherp verbood, dat hy 't geen menſch zou klap-
pen,
Die 't my zo heeft belooft? foey benje zulk een man,
Zo grooten kaakert die geen dingen zwygen kan,
Die weer zegt, dat ik jou in het ſecreet vertrouwde.

LUB. LUB.

Ik!

LAMMERT.

Ja jy hebt al, dat ik jou heb voorgehouden,
De Man weerom vertelt, en jy zyt d'oorzaak ook,
Dat in dit huis een groot alarm is, en ſpook.
'k Ben bly te weeten, dat je tong niet is verlooren.
Dit leert my, dat jy nooit iets meer van my zult hooren,

LUB. LUB.

Hoor vrindſchap.

LAMMERT.

Had jy niet gaan ſnappen, ik had jou
Gulhartig weer verhaald, al 't geene dat hier nou
Zo daadlik is geſchied; maar om je ſtraf te geeven,
Jy zult niets weeten, van 't geen dat hier werd bedree-
(ven.

LUB. LUB.

Hoe! wat geſchiet'er!

LAMMERT.

Niet, niet. Zie dat komt altyd

Van snappen, nu ben jy dit heele nieuwtje kwyt.
Jy zult niet snuiven, niet het alderminste weeten.

LUB. LUB.

Maar hoor?

LAMMERT.

Geensins!

LUB. LUB.

Een woord. Ik hebt noch niet vergeeten....

LAMMERT.

Neen, neen, jy trekt my noch die kies zo licht niet (vrind.

LUB. LUB.

Dat zoek ik niet.

LAMMERT.

Wat zot! ik wed dat jy 't niet vind.

LUB. LUB.

Het is iets anders, hoor.

LAMMERT.

Neen, neen, jy zult niet trekken.
Geensins. Jy woud wel, dat ik jou nu ging ontdekken,
Dat myn heer Hoveling geld aan Fransyn gaf, en
Dat zy hem by Mevrouw ging brengen, maar ik ben
Zo zot niet.

LUB. LUB.

'k Bid...

LAMMERT.

Neen, neen.

LUB. LUB.

Ik zal aan jou vereeren.,..

LAMMERT.

Poep hille!

ZESDE TOONEEL.

LUBBERT LUBBERTSZ, *alleen*.

Ik kan met die onnoosle myn begeeren,
Nu niet voldoen? maar 't nieuws, dat hem ontvloogen (is,
Zal echter 't zelve noch uit werken. Ja gewis.

In-

Indien de vryer noch tot mynent is, 'k durf hoopen;
Dat ik daar door 't gezigt, nu van haar Ouders oopen;
Dat ik daar door geheel haar overtuigen zal,
Van d'onbeſchaamtheid van haar dochter? dit geval
Geeft my nu heel gelyk. Maar, hier loopt my weer tegen,
Dat ik alleen ben, ik ſta hier weer heel verleegen.
Wat zal ik doen, om nu van die gelegentheid,
My wel te dienen? Dit diend wyſlik overleid.
Ga ik in huis, zo zal die kwant zien weg te raaken;
En wat ik ook mogt zien, hoe bont dat zy het maaken,
Men zal my op myn eed geenſins gelooven, licht
Wel zeggen, dat ik droom, en t'onrecht haar beticht.
Zo ik van d'andre kant, haar Ouders hier doe koomen,
Voor ik verſta, of hy zyn afſcheid heeft genomen,
Dat zou het zelfde zyn, en 'k zou my dan al weer,
Op nieuws geſtort zien in die ramp van flus. Wel heer!
Zou 't my niet mooglik zyn, te konnen ondervinden,
Of hy in huis noch is. Och waaren hier haar vrinden!
O my! nu, nu kan ik niet langer twyff'len, 'k hoor
Hem ſpreeken, och 't gaat vaſt! ô my! ik zie hem door
De reeten van de deur! 't geval geeft in myn handen,
Nu een gelegentheid, waar door ik van haar ſchanden
Haar overtuigen kan; en om de gantſche zaak
Gelyk nu af te doen, vergond zy my 't vermaak,
Dat ter beſtemde tyd, de rechters ook verſchynen
Die 'k hier toe noodig had. 'k Zie 't eind van al myn pynen.

ZEVENDE TOONEEL.

HEER, EN MEVROUW VAN HOOGADEL,
LUBBERT LUBBERTZE.

LUBBERT LUBBERTZE.

Wel nu, jy woud flus niet gelooven, 't geen ik u,
Verhaalde, u Dochter kreeg toen noch gelyk, maar nu.

Nu heb ik 't in myn hand, om u te doen aanſchouwen
Hoe zy my handeld, hoe zy heeft haar trouw gehouwen,
En, dank den Hemel! nu is myne ſchand zo klaar,
Dat jy niet twyff'len kond; het blykt nu openbaar.

Hr. van HOOGAD.

Myn Schoonzoon, hoe! zyt gy dan noch in die gedachten?

LUB. LUB.

Ja toch, en noit had ik meer recht, wil maar wat wachten.

MEVR. van HOOGAD.

Komt gy ons hooft al weer warm maken.

LUB. LUB.

Ja Mevrouw;
Aan 't myne doet men noch vry erger. O die trouw...,

Hr. van HOOGAD.

Wel houd gy dan noit op, zo moejelik te weezen?

LUB. LUB.

O neen. Maar ik hou op, voor jool, gelyk door deezen
Geſchied is, oit of oit, na dit bewys te gaan.

MEVR. van HOOGAD.

Wild gy u noit van die uitſpoorigheên ontſlaan?

LUB. LUB.

O neen Mevrouw; maar 'k zou wel willen, kon het lukken,
My van een vrouw ontſlaan, die door haar quade ſtukken,
My zo onteeren durft.

MEVR van HOOGAD.

Wel hoe! Myn Schoonzoon, leer
Doch ſpreeken....

Hr. van HOOGAD.

Wacht u ons te raaken, aan onze eer.
Zoek andre woorden, die min haatlik zyn.

LUB. LUB.

De zaaken,
Zyn noch meer haatlik, als de woorden die wy maaken.
Ja toch...

MEVR van HOOGAD.

Denk dat gy een Juffrouw hebt getrouwt.

LUB. LUB.

Ja ik bedenk 't genoeg, en zal het zonder fout,
Zo lang ik adem schep, meer dan te veel bedenken.

Hr. van HOOGA. (krenken,

Zo gy 't gedenkt, wild dan haar achtbaarheid niet
En tracht met meer respect van haar te spreeken.

LUB. LUB.

Maar,
Waarom neemt zy haar plicht, niet van gelyken waar?
En waarom tracht zy haar niet, als 't betaamt, te
draagen?
Hoe! mag zy alles vry doen, na haar wel behaagen,
Met my zo handelen als 't haar gevalt, Mevrouw,
Om dat ze een Juffrouw is, en zonder dat ik zou
Eens moogen kikken?

Hr. van HOOGAD.

Wel! wat hebt gy doch te zeggen,
Hebt gy u deeze dag niet hooren wederleggen?
En hebt gy niet verstaan, dat zy ons heeft verklaard,
Dat zy de Man niet kend, daar van gy klagtig waard?

LUB. LUB.

Ja, maar wat zeg jy, zo ik jou kan daadlik toonen,
Dat hy nu by haar is, kun gy dat ook verschoonen?

MEVR. van HOOGA.

Hoe! by haar!

LUB. LUB.

Ja, by haar, en in myn eigen huis.

Hr. van HOOGA.

Uw eigen huis!

LUB. LUB.

Ja toch. 't Gaat vast, zy is niet pluis,
Hy is in 't voorhuis.

MEVR. van HOOGA.

Wel, kont gy ons dat ontdekken,
Wy zullen tegens haar, u zelf tot hulp verstrekken.

Hr. van HOOGA.

Ja toch, d'eer van ons huys, is ons veel meerder waard,
Dan alles, dies zo gy die duystre zaak verklaard
Zo gy dit toonen kond, wy zullen haar verzaaken,
Ons bloed te zyn; en hoe gy 't ook met haar moogt
Ons niet bekreunen. (maaken,

LUB. LUB.

Gy hebt maar te volgen.

MEVROUW van HOOGA.

Ziet,
Dat gy u niet bedriegt.

Hr. van HOOGA.

Maar doe dan weder niet,
Gelyk terstond.

LUB. LUB.

Myn heer, je hebt maar toe te kyken,
Zie daar; lieg ik het nou? hoe kan het klaarder blyken?
Zie nu, hoe dat ik werd verraden, en verkocht!

ACHSTE TOONEEL.

IZABEL, HOVELING, FRANSYN, HEER, EN MEVROUW VAN HOOGADEL, LUBBERT LUBBERTSE.

IZABEL.

Vaar wel,'k vrees dat men ons, in 't end verrassen mogt.
Ik heb mesures, daar 'k my na moet reguleren.

HOVELING.

Mevrouw, ik bid, dat gy my dan wild consenteeren,
Dat ik u deeze nacht, noch eens mag spreeken.

IZABEL.

'k Zal
Doen, wat my mogelik is.

LUB. LUB.

Draag toch wel zorg voor al
Dat

Dat zy ons niet en zien; laat ons op 't ſtilſte trachten,
Van achtren toe te treen, daar zal ze ons niet verwach-
(ten.

FRANSYN.

Och! och Mevrouw het is nu t'eenemaal gedaan!
Zie daar jou Vader, met jou Man, en Moeder ſtaan.

HOVELING.

O Hemel!

IZABEL.

Houd u ſtil, als of wy haar niet zagen,
En laat my maar begaan; ik zal wel zorge draagen.
Hoe! en gy durft dan noch, zo ſtout zyn na het geen,
Flus voorgevallen is? verborgt gy dan voorheen
Zo uw gevoelen? my wierd daadlik opgeſtreeden,
Dat gy my liefde droegd, dat uw vermetelheden.
Zo ver zelf gingen, dat u voorneem was, om my
Te willen ſpreeken van u zotte minnery, (d'ooren,
'k Betoon myn ſpyt, en ik verklaar myn zelfs, voor
Van heel de weereld, daar het ook myn Ouders hooren.
Gy loochend het zeer ſterk, en durft verklaaren, dat
Gy geen gedachten, om my t'offenſeeren had.
En, op die dag, durft gy my noch viſites geeven,
Gy neemd de ſtoutheid, door een wulpze drift gedree-
My noch te zeggen, dat gy my van harten mind; (ven.
En hondert ſpreukjes meer, op dat ik zo verblind,
U weer antwoorden zou, op uwe zotternyen!
Of ik een vrouw was, op die wyze te verleyen!
Een die de trouw, zo duur aan haare Man belooft
Zou konnen ſchenden, en zich zien van eer berooft
Verlaatende de deugd, waar in ik onderweezen,
Wierd van myn Ouderen. Gy mogt met reden vree-
zen,
Zo dit myn Vader wiſt, hy zou wel maaken, dat
Gy noit hier na meer luſt tot zulk een aanſlag had.
Maar wyl een eerbre vrouw, niet zoekt gerucht te
maaken,
Zal ik hem, noch geen menſch oit ſpreeken van die
zaaken.

Ik

Ik wil betoonen, dat schoon ik maar ben een vrouw,
Ik moeds genoeg heb, om al die, die myne trouw
Belaagen, hare straf door myne hand te geeven.
De daad, die gy zo stout hebt tegens my bedreeven
Is schandelik, geensins, die van een Edelman.
En 'k handel u ook niet als Edel maar verban....

Zy neemt een stok, en slaat haar Man in plaats Van Hoveling, die zich van tussen haar beyde weg maakt.

HOVELING

O my! ô my! ô my! ik ben schier dood geslaagen.

LUB. LUB.

O Lubbert Lubberts.

FRANSYN.

Sla, sla; dat men hem moet draagen.

IZABEL.

Leid u noch iets op 't hart, myn antwoord is gereed.

FRANSYN.

Ziet op een ander tyd waar jy je min besteed.

IZABEL.

Och Vader! zyt gy daar?

Hr. van HOOGA.

Ja kind, en 'k zie met vreugden,
Dat gy in wysheid, moed, en in verheeve deugden,
Uw van Hoogadel toondt een recht, een waare spruyt.
Kom nader, dat ik u myn groote blydschap uit.
Kom, dat ik u omhels.

MEVR van HOOGA.

Laat my doch myn verlangen
Nu ook volbrengen, in myn armen haar onfangen.
Ach! ach! ik schrei van vreugd; ik ken, ik ken myn bloed.
Ja toch myn Dochter, aan de dingen die gy doed.

Hr. van HOOGA.

Myn Schoonzoon, hoe moet gy van vreugd zyn opgetoogen!
Was is dit toeval zoet, en aang'naam voor u oogen!
'k Beken het; gy had stof, om u te ontstellen; doch

Uw voorige achterdocht verdwynt gelyk, en noch
Op d'aangenaamste wys, die gy zoud konnen wenschen.

MEVROUW van HOOGA.

Gy moet u schatten de vernoegst van alle menschen.
Ja toch myn Schoonzoon, 'k sla daar ook geen twyffel aan.

FRANSYN.

Voor zeker. Dat 's een vrouw! wie zag haar wederga.
Gelukkig zynze, die met zulke Juffers trouwen,
Gy kond haar deugden noit genoeg in weerde houwen.
Ja kust vry nederig d'aard daar zy overgaat.

LUB. LUB.

Verraderes!

Hr. van HOOGA.

Wat 's dit myn Schoonzoon? waarom staat
Gy zo versteld? waarom zien wy u uwe plichten,
Niet by uw huisvrouw zo gelyk 't behoort verrichten?
Waarom bedankt gy haar niet voor de gunst die zy
Voor u getoont heeft? wat is dit? hoe komt dat by?

IZABEL.

Neen, neen myn Vader; dat 's onnodig, 'k ben te vreden,
Tot die dankzegging heeft hy niet de minste reeden,
Schoon hy dat zag. Al 't geen ik daadlik heb gedaan,
Deed ik om volgens plicht myn eere voor te staan.

Hr. van HOOGA.

Waar heen myn Dochter?

IZABEL.

'k Ga myn Vader, om te myden,
Dat 'k niet verplicht ben, zyn dankzeggingen te lyden.

FRANSYN.

Zy heeft gelyk myn heer, dat zy vergramd, het is
Een vrouw wel waardig aangebeden, ja gewis.
Jy handeld haar geensins gelyk 't behoord.

LUB. LUB.

Ontrouwe!
Karonje! hoe kan ik dit langer zo aanſchouwen!
Hr. van HOOGA.
't Is een herdenking, een klein overblyfſel van
't Geen flus gebeurde. Draag u nu, gelyk een Man.
't Zal overgaan, met haar zo wat te Careſſeeren,
Vaar wel myn Schoonzoon, gy hebt 't geen gy kond
begeeren.
Gy ziet u nu in ſtaat, om noit na deze tyd
U weer t'ontruſten; ga; en zorg met alle vlyt,
Dat gy weer tuſſchen u de vreden maakt, wild trach-
ten,
Door u ontſchuldig, haar weder te verzachten.
Ga, excuſeert by haar u groote drift.
MEVR van HOOGA.
Gy moet
Zeer wel bedenken, dat ze is deugdzaam opgevoed,
Een jonge Juffer die niet was gewoon te hooren
Dat ymand haar verdenkt of 't minſte dorſt verſtooren.
Ik ben verheugd nu ik het ende zie, van al
Uw twiſten, ende vreugd die gy door dit geval,
En door haar wys beleid, voor u nu ziet bereiden.
Vaar wel myn Schoonzoon, 'k ben genootzaakt om te
ſcheyden.
LUB. LUB.
'k Zeg niet een woord, want ik zou met myn ſpreeken
doch
Niet konnen winnen. wat afgryſſelyk bedrog!
O Lubberts Lubbertze! Ja ik ſta zelf verwonderd,
Zo of ik hoorde dat het binnen Keulen donderd,
Als ik myn leed bedenk, en het doortrapt beleid,
Van die Caronje, van myn wyf, die liſtigheid,
Om my ſteeds ongelyk, en haar gelyk te geeven.
Zal ik altyd met haar, in zulk een ſtant dan leeven?
Zal dan de ſchyn altyd zich wenden tegens my;
En zal ik nimmer wat zy doed, en wat ik ly,

Zo ver geraaken, dat ik klaar die onbeſchaamde
Kan overtuigen, dat zy dee 't geen niet betaamde,
O Hemel ſta my by! betoon my uwe gonſt,
En maakt in 't eind te niet, haar zo vervloekte konſt!
Helpt my toch, dat ik kan aan al de waereld toonen,
Dat die ontrouwe; my zo ſchandelik durft kroonen.

Einde van het tweede Bedryf.

DERDE BEDRYF.

EERSTE TOONEEL.

HOVELING, LAMMERT.

HOVELING.

De tyd verloopt, het is nu reeds al middernacht,
'k Vrees, dat ik al te lang heb met myn komst gewacht.
Het is heel donker. Ik zie niet waar ik moet treeden,
Hou Lammert!

LAMMERT.

Hei myn Heer! daar had ik haast gegleeden
Het is zo glat.

HOVELING.

Is 't hier? 'k ben noch niet wel bekent,
In deze nieuw e buurt.

LAMMERT.

Ja, hier, of hier omtrent.
Wel dat 's een zotte nacht. Dunkt jou dat ook niet jonker?
Men kan niet zien. Zy is gelyk een hel zo donker.

HOVELING.

Voorzeker Lammert, zy heeft ong'lyk; maar indien
Zy door haar duisterheid belet, dat wy niet zien,
Zo maakt zy ook, dat ons geen andere zien.

LAMMERT.

Waarachtig,
Dat heb je recht myn Heer, wel dat bewys is krachtig.
Neen, zy heeft groot gelyk. maar jy bent gestudeert.
Myn heer. Ik bid je, dat jy my nu ook eens leerd,
Waar om dat het des nachts geen dag is.

HOVELING.

Dat zyn zaaken,
Van groot belang, daar elk zo licht niet uit kan raaken.

Gy

Gy zyt nieusgierig.

LAMMERT.

Ja, zo ik geleerd was; 'k zou
Aan dingen denken, daar men noit aan dagt. Maar nou
Is 't niet de moeite waard.

HOVELING.

Gy zyt de ſtudie waardig;
Uw geeſt dunkt my ſubtiel, doordringend, en heel (vaardig.

LAMMERT.

Dat 's waar myn Heer, ik kan verklaaren het Latijn,
Al heb ik 't noit geleerd...

HOVELING.

Zo dat gy gaauw moet zyn.

LAMMERT.

Noch onlangs ziende voor een groote poort geſchreeven,
Collegium; docht my, dit wou te kennen geeven;
Colleſi.

HOVELING.

Treffelik, gy kond dan leezen.

LAMMERT.

Ja,
Gedrukte letters, als ik lang daar over ſta.
Maar noit, wat moeite ik deê, kon ik geſchreeven lee- (ren.

HOVELING.

Gy kond heel aardig, en heel wyſlik diſcoureren...
Maar ſtil, hier is het huis. Ik zie het teeken, dat
Franſyn, als 't lukken zou, aan my verſprooken had.

LAMMERT.

Die meid is geld waard, en 'k bemin haar ook van herten.

HOVELING.

'k Nam u ook meê, om dat gy van uw pyn, en ſmerten,
Haar onderhouden zoud.

LAMMERT.

Myn Heer, ik ben...

HOVELING.

Zoet, zoet!

Ik hoor gewach, en zie een die de deur opdoet.

TWEEDE TOONEEL.

IZABEL, FRANSYN, HOVELING, LAMMERT.

IZABEL.

Fransyn!

FRANSYN.

Wel!

IZABEL.

Volg, en laat de deur maar hallef open.

FRANSYN.

'k Heb zo gedaan. Wy zyn behendig hem ontsloopen.

HOVELING.

Zy zyn 't.

IZABEL.

Sus!

LAMMERT.

Sus!

FRANSYN

Sus!

HOVELING, *tegen Fransyn.*

Mevrouw...

IZABEL, *tegen Lammert.*

Hoe...

LAMMERT, *tegen Izabel.*

Myn Fransyn!

FRANSYN.

Wat 's dit?

HOVELING, *tegens Fransyn.*

Mevrouw, wat vreugd, wat ongemeene schyn.

LAM-

LAMMERT, *tegens Izabel.*

Fransyn!

FRANSYN, *tegens Hoveling.*

Zoet, zoet myn heer.

IZABEL, *tegens Lammert.*

Zo Lammert....

HOVELING, *tegens Fransyn.*

Zou ik missen?

Zyt gy 't Fransyn?

FRANSYN.

Wel ja.

LAMMERT.

En ik my ook vergissen?

Ben jy 't Mevrouw?

IZABEL.

Ja.

HOVELING.

'k Merk, Mevrouw wy zyn misleid,

En hebben zo gedwaald door deeze duisterheid.

LAMMERT.

's Nagts ziet men niet een brus, waarachtig, sellewee- (ken,

Ik met Mevrouw, in plaats van met Fransyn te spree- (ken.

IZABEL.

Zyt gy 't niet Hoveling?

HOVELING.

Mevrouw ik bent.

IZABEL.

Myn Man.

's Slaapt reeds al dat hy snorkt, en weet nu nergens van.

Ik neem die tyd waar, om my met u t'onderhouden, (den....

HOVELING.

Ik ben u duizend maal verplicht. Wat minnaars zou-

Maar zoeken, wy een plaats om wat te zitten.

Zy gaan na 't eind van het Tooneel.

FRANSYN.

Goed!

Dat 's treffelik bedagt, ga, 'k volg u op de voet.

LAMMERT.

Fransyn waar benje?

DERDE TOONEEL.

LUBBERT LUBBERTS, LAMMERT.

LUB. LUB.

'k Heb myn vrouw strak na beneden.
Voor zeker hooren gaan, dat 's om geen goede reden,
Ik heb my ras gekleed, om haar te volgen. Waar
Of zy gegaan is. Zo by nacht! Wel dat is raar.
Zou zy wel uit zyn?

LAMMERT.

Neemt Lubbert Lubberts voor Fransyn.

Hoe! waar heb je jou versteeken,
Fransyn? waar ben je! Ei waarom wil jy niet spreeken?
Ha! ha! daar heb ik jou. Voorwaar, je meester is
Daar wonder net bedot; die streek is ook niet mis.
Ik vind die al zo schoon, en loos, als flus de slaagen,
Die my verhaald zyn. 'k Zag noit frajer van myn daagen.
Mevrouw zei, dat hy ronkt, gelyk een Ezel, en
Niet weeten zal Fransyn, dat ik by jou hier ben,
En zy by Hoveling, terwyl hy leid te slaapen.
Wat mogt die bloed aan zo een Juffrouw hem vergaapen!
'k Wou wel eens weeten, wat hy tegenwoordig al,
Voor droomen heeft; dat moet heel kluchtig zyn en mal.
Wat of hy overleid? hoe hy zyn jaloezyen,
Voldoen kan; maaken dat geen andere haar vryjen?
Hy is een beest, ja toch, en myn Heer Hoveling,
Doed hem te grooten eer. Gy antwoord niet een ding

Fran-

Fransyn! kom volgen wy, wild my jou pootje geeven,
Dat ik het zoen! ô bloed! dat's lekker! van me leeven
Heeft my zo niet gesmaakt, my dunkt ik eet banket.

Terwyl hy de hand van Lubbert Lubberts kust, stoot Lubbert hem hart voor het aangezicht.

Wat droes, hoe stoot jy zo, wat of dat vroumensch let!
Is dat een handje! wel 't is duikers hart in 't stooten!

LUB. LUB.

Wie daar, he!

LAMMERT.

Niemand.

LUB. LUB.

Ha, ha! waaren dat de kooten!
Hy vlucht, na dat hy my zeer net heeft onderricht,
Hoe myn Caronje op nieuws geschonden heeft haar plicht.
Wel aan, 't is noodig, dat ik zonder lang te toeven,
Haar Ouders hier ontbiê, nu heb ik klaare proeven.
'k Wil, dat die dienen nu tot scheiding van ons echt;
Laat zy haar best nu doen, dat zy my dit ontlegt.
Holla! Jan! Jan!

VIERDE TONEEL.

LUBBERT LUBBERTS, JAN.

JAN, *in't venster.*

Myn heer.

LUB. LUB.

Ras! ras! kom hier beneden.

JAN, *uit het venster springende.*

Ik ben hier al, men kan't niet doen met minder treeden.

LUB. LUB.

Wel benje daar?

JAN.

Ja heer.

Terwyl hy hem aan de eene zy hoort spreecken, gaat Jan na de andere.

LUB. LUB.

Stil stil! stil! spreek wat zoet.
Hoor, ga zo dadelik; maar dat jy 't spoedig doed,
By myn Schoon-Vader, en Schoon-Moeder, jy zult zeggen,
Dat ik zeer bid... Maar pas, haar dit wel uit te leggen.
Dat zy zo staande voet, voort, moeten komen, ga
Verstaa jy 't Jan; he! Jan! ik bid je loop doch dra.
Verstaat jy 't Jan? he! Jan!

JAN.

Myn Heer.

LUB. LUB.

Wat zal dit werden?
Waar drommel benje.

JAN.

Hier.

LUB. LUB.

Terwyl zy na malkanderen zoeken gaat de eene aan de eene zy, en de ander aan de andere zy.

Wel 't is niet om te herden!
De pokken schend dien beest, die my ontwykt, zie daar,
Ik zeg noch eens, dat gy voortgaat, zo daadlik naar
Myn Vrouwen Vader, en zegt hem, van mynent weegen,
Dat ik om hem, en om zyn vrouw zeer ben verleegen,
Dat ik op 't ernstigst bid, dat zy zo voort, met u
Hier daadlik komen. Voort, zo strak, verstaa jy 't nu,
Zo antwoord my. Jan! Jan!

JAN, *van de andere zyde.*

Myn Heer.

LUB. LUB.

't Is om zyn zinnen,
Te missen, voort kom hier, schelm! wat wil je beginnen.

Zy loopen malkanderen tegen het lyf aan.

O Va-

O vagebont! ô my! ô my! ik ben schier lam, en doot.
Waar benje, voort kom hier, dat ik de kop je kloof,
'k Geloof, dat hy my schuwt.

JAN.

Wis!

LUB. LUB.

'k Vraag, of gy zult komen,

JAN.

Geensins.

LUB. LUB.

Ik zeg je, kom.

JAN.

Neen, jy hebt voorgenoomen.
My af te rossen.

LUB. LUB.

Nou kom maar, ik zal je niet
Het minste doen.

JAN.

In ernst!

LUB. LUB.

Ja kom maar, goed. jy ziet,
Ik heb je nu van doen, dat 'sjou geluk, ga heenen,
Bid myn Schoon-Vader, en Schoon-Moeder ook met
eenen,
Uit mynen naam, dat zy, zo dra het weezen kan,
Haar herwaarts spoeden; zeg, dat het een zaak is, van
Zeer groot gevolg, en zo zy zwaarigheden maaken,
Om dat het nacht is, zo moet jy 't gewicht der zaaken,
Haar wel voor houden, en haar dringen, dat zy voort
Meê komen. Nu heb jy myn meening wel gehoort?

JAN.

Wel ja myn Heer.

LUB. LUB.

Loop ras, en wild voort weder komen.
'k Ga onderwyl in huis, en wacht, tot 'k heb vernomen.
Maar 'k hoor daar ymand, zou dat ook myn wyf wel
zyn?

Ik moet het luisteren; al was zy noch zo fyn,
Nu is zy in het net, al was zy met'er tienen,
Ik zal my zelfs wel van die duisterheid bedienen.

VYFDE TOONEEL.

HOVELING, IZABEL, LUBBERT LUBBERTS FRANSYN, LAMMERT.

IZABEL.
Het werd reeds meer dan tyd dat ik my retireer.
Vaar wel Heer Hoveling in 't kort zie ik u weer.
HOVELING.
Zo ras! 'k dacht niet, dat wy zo spoedig scheiden zouden.
IZABEL.
Wy hebben, lang genoeg elkandren onderhouden.
HOVELING.
Mevrouw, ach kan ik oit genoeg u spreeken! en
In zulk een korte tyd, als ik nu by u ben!
De woorden vinden, die 'k van doen heb? heele daagen,
Had ik van doen, om u myn hart recht uit te klaagen.
En 'k heb u 't minste deel, noch niet verhaald, van al
't Geen ik te zeggen had, ô bitter ongeval!
IZABEL.
'k Zal op een ander maal u breeder konnen hooren.
HOVELING.
Helaas! wat donderslag dringt in myn hert, door de ooren,
Nu gy spreekt van vertrek. Ach in wat bittre rouw,
In wat ontroeringen, verlaat gy my Mevrouw!
IZABEL.
Wy zullen in het kort, tyd, en occasie vinden,
Elkand'ren weer te zien. Wy zullen hem verblinden.
Ho-

HOVELING

Ja, maar ik denk, dat gy my laatend, weer een Man
Gaat vinden. Ach Mevrouw! ach die gedachten kan
My moorden. 't Voorrecht, dat de Mannen is gegee-
ven.
Is gruwlik in het oog van minnaars, die gedreeven
Door yverige zucht, onlydelyke pyn...

IZABEL.

Myn Heer, zo zoud gy dan noch zo ſtandvaſtig zyn,
Dat deze zorg u treft, meend gy, dat onze zinnen,
Een zeeker ſoort van Mans, gelyk'er zyn, beminnen?
Men neemtze, om dat men zich daar niet van kan
ontſlaan,
Om dat men d'Ouders niet met kracht kan tegen gaan;
Die op het geld maar zien. Doch evenwel, wy wee-
ten,
Haar haar gerechte ſtraf, genoeg ook toe te meeten.
Myn Heer, men wacht zich wel, haar hooger te ach-
ten, dan
Zy waardig zyn.

LUB. LUB.

O Arm! ô ongelukkig man!
O Lubbert Lubbertze!

HOVELING.

Hoe wel moet elk verklaaren,
Dat hy, aan wien men u met tegen zin deê paaren,
Die eer niet waardig is, die hy daar door geniet.
Dat die vereeniging, is tegens recht geſchiet.
Wat wonderlyker band! het pronkbeeld aller vrou-
wen!
Zo ſchoone beeld! aan zulk een Lubbert uit te trou-
(wen.

LUB. LUB.

Ach arme Mans! Zie daar zo ſtellenze u ten ſpot.

HOVELING.

Ja zonder twyffel, gy verdiend een ander lot
Mevrouw. De Hemel heeft u zeker niet geſchaapen,
Om al u leeven, in een Boeren arm te ſlaapen.

LUB. LUB.

Ach wou den Hemel, dat gy met haar waart getrouwd!
'k Verzeeker u, dat gy heel anders praaten zoud.
O Lubbert Lubbertze!

Hy gaat in huis en sluit de deur.

FRANSYN.

Mevrouw hebt g'iets te zeggen,
Tot lasten van u man, zo wild het ras uitleggen.
Haast u, het is reeds laat.

HOVELING.

Fransyn! wat zyt gy wreed!

IZABEL.

Zy heeft gelyk, 't is tyd.

HOVELING.

'k Moet, schoon met herten leed,
Dan nademaal gy 't wild. Maar 'k zal u eerst besweeren,
Dat gy op 't minst met u beklag my zult vereeren,
In d'oogen blikken, die ik droevig slyt ô ja!

IZABEL.

Vaar wel.

LAMMERT.

Waar benje dan Fransyn, eer ik noch gá
Moet ik je goede nacht noch wenschen.

FRANSYN.

Niet te draalen.
Loop 'k wensch jou ook zo veel, zo kan ik je betaalen.

ZESDE TOONEEL.

IZABEL, FRANSYN, LUBBERT LUBBERTZE.

IZABEL.

Fransyn, nu zonder veel gerucht weer stil in huis.

FRANSYN.

Holla! wat zal dit zyn? dat is een groot abuis!
De deur in 't slot?

IZA-

IZABEL.

Ik heb de looper, wild niet vreezen

FRANSYN.

Doed dan stil open,

IZABEL.

Och Fransyn! wat zal dit weezen?
Zy is van binnen toe gegrendeld; och Fransyn!
Hier zyn wy in het nauw, hier zyn wy in de pyn!

FRANSYN.

Roept stil de jongen die daar slaapt.

IZABEL.

Dat 's wel verzonnen.
Jan! Jan! Jan!

LUB. LUB. *'t Hooft te venster uitsteekende*

Jan! Jan! Jan! nou heb ik 't spel gewonnen.
Ik knip jou eindling dan Mevrouw, myn wyfje! ha!
Terwyl ik slaap, loop jy uit krollen? fray! wel ja!
'k Verheug my zeer, dat ik je voor de deur zie pronken,
Zo laat al in de nacht. Ha! waaren dat de vonken?

IZABEL.

Ik zoek de stilheid en de koelte van de nacht.
Is dat zo kwaad?

LUB. LUB.

Wel neen, dat is heel schoon bedacht.
En 't is de rechte stond, om na de koelt te haaken.
't Is eer de warmte, die jou kon uit huizig maaken.
Mejuffrouw smots; ik weet de heele handeling
Van jou, en jou galant, ja tot het minste ding.
Ik heb jou zoet discours gehoort, die schoone dichten,
Die jy tot mynen lof malkandren zeid. 'k Most swichten.
Maar myn vertroosting is, dat ik zo daadelyk,
My zal gewroken zien. Nu zal ik door dit blyk,
Jou Ouders klaar doen zien, dat altyd myne klachten
Rechtvaardig zyn geweest, zy zullen niet lang wachten.
Ik hebze ontboden, en jy zult haar daadlik zien.

IZABEL.

O Hemel!

FRANSYN.

Ach Mevrouw!

LUB. LUB.

Die ſlag had jy miſſchien,
Zo niet verwacht; gewis, nu zal ik triumpheeren.
'k Zal jou die parten, en die trotsheid nu verleeren.
Jy wiſt tot deeze tyd al myn beſchuldiging,
Te loor te ſtellen, by jou Ouders; alle ding,
Een ſchyn te geeven, om haar d'oogen uit te ſteeken,
Wat ik ook zeggen mogt, met welke gronden ſpree-
ken,
Jou ſno doortraptheid won het altyd van myn recht,
En altyd heb jy 't my nu zus, dan zo ontlegt.
Maar 'k dank den Hemel, 't zal je nu zo niet gelukken,
De heele waereld zal nu zien jou booze nukken.

IZABEL.

Ik bid u, dat men my de deur doch open doed.

LUB. LUB.

Neen, neen; verwacht dat niet. Geenſins, je Vader
moet
Jou zo laat in de nacht op ſtraat zien, hy moet wee-
ten,
Hoe ſchandelyk dat jy hebt eer en plicht vergeeten,
Zie dat je onderwyl, dat hy zal komen, iet
Bedenkt, zoek in je kop, verzin, of jy daar niet
Weer wat in vinden kond; verdicht weer nieuwe
gronden,
Om jou uit dit parket te redden; zoek weer vonden,
Daar door 't volk werd miſleid en als begoocheld, om
Te ſchynen zonder ſchuld; zeg weer, myn Man is
dom.
Welk een waarſchynelik pretext zul jy verzinnen,
Van deeze nacht reis? wie, wie doch van jou vrindin-
nen

Moſt

Most kramen, en heeft jou ontbooden?

IZABEL.

Neen, gy weet,
De gansche zaak, en 't is my ook van harten leet.
Myn meening is geensins, om my te defendeeren,
Of iets te loochnen; maar vergifnis te begeeren.

LUB. LUB.

Jy defendeert je niet, om dat je klaarlik ziet,
Dat daar geen kans toe is; dat jou niets overschiet.
Jy weet, dat in dees zaak, jy niets voor jou kond zeggen,
Of ik zou dadelik, je konnen wederleggen;
En overtuygen...

IZABEL.

Ja, 'k beken, ik heb misdaan.
Maar ymand, die noit valt, behoeft noit op te staan,
Ik bid u, dat gy my doch aan d'oplooppentheeden,
Van d'eerste gramschap van myn Ouders, die na reden,
Noch maat dan hooren, onbarmhertig overgeeft.
Ai! doe doch spoedig op!

LUB. LUB.

Wat is ze nou beleeft!
Jouw dienaar Juffrouw.

IZABEL.

Ei myn Man, myn uitverkooren,
Myn hartje, doe doch op: Ik bid, wil my verhooren.

LUB. LUB.

Myn hartje, ja, dat 's recht, als of jy zeggen woud,
Myn hooren beest. Niet waar?

IZABEL.

Myn liefste, deze fout...

LUB. LUB.

Nou ben ik liefste man, om dat jy zyt verleegen.
'k Verheug my, en heb noit voor heen die naam gekreegen.

IZABEL.

Zie daar, ik zweer u, dat ik u na dit geval
Noit zal misnoegen, en dat ik my zelve zal. ...

LUB. LUB.

Dat 's allemaal maar wind. Al bad jy met je tienen,
Ik moet my nu van deez' gelegentheid wel dienen.
Het is noodzaaklik, dat men eens heel tot de grond
Jou snoode streeken ziet, hier helpt noch list, noch vond.

IZABEL.

Ik bid u, dat gy dan een oogenblik wild hooren.

LUB. LUB.

Wel nu; maar maakt het kort, veel praatens is verlooren.

IZABEL.

Ik heb gedwaald, 't is waar, 'k beken noch eens myn (schuld,
Dat g'u gevoelig toond is recht, 'k heb uw geduld
Te veel gevergt. 'k beken, dat ik heb waargenoomen
De tyd terwyl gy sliept, om uit het huis te komen,
En op die wys gehoor te geeven, aan dien Heer,
Die gy my zegt. Maar ik zal hier na nimmermeer
Iets diergelyks bestaan; en eindeling 't zyn genuchten,
Die gy aan myne jeugt vergeven moet, 't zyn kluchten,
Van jonge menschen, die van geen ervaaring zyn.
Die eerst de waereld zien, die zich licht door de schyn
Misleiden laaten; 't is een losheid, die, die luyden
Zo zonder dat men denkt, dat ymand 't kwaad kan duiden,
Bedryven; zonder arg, of list, en zo men dat
Recht van de grond ziet, 't geen niet schuldigs in zich (vat.

LUB. LUB.

Ja toch, jy zegt het. Maar Mejuffrouw, zulke zaaken
Vereischen een heel sterk geloof, om 't goed te maaken.

IZABEL.

Ik zoek my daar door niet te ontschuldigen; ô neen
Myn alderliefste Man. Ik bid u maar alleen
Dat gy een fout vergeeft; waar van gy my van harten
Vergiff'nis bidden hoord. Bevryd my van de smarten,

Die 'k zou gevoelen, door het lastige verwyt
Van myn heer Vader, en vrouw Moeder. 'k Zal altyd
Zo gy my genereus, dees beede wild vergonnen.
U zo believen; als gy oit zoud wenschen konnen.
Die goedheid zal aanstonds myn ziel zo roeren, dat
Schoon noch 't vermoogen, 't welk myn vader op my had,
Noch ook de band des Echts, myn hart voor u kon (winnen,
Ik u in eeuwigheid standvastig zal beminnen.
En met een woord, die gonst zal oorzaak zyn, dat ik
Geen ding ter waereld oit meer, na dit oogenblik,
Beoogen zal, als uw vermaak. Ik zal steeds myden
Gezelschappen, en geen galanterien lyden.
Ja 'k geef u nu myn woord, dat gy van nu af aan
Geen Vouw zult zien, die meer haar Man ten dienst zal (staan.

LUB. LUB.

Ha Crocodil! die 't volk vleid, om den hals te breeken.

IZABEL.

Bewys my deeze gonst!

LUB. LUB.

Wil daar niet meer van sprecken.
'k Ben onverbidlik.

IZABEL.

Toon u genereus.

LUB. LUB.

Neen, neen.

IZABEL.

Ik bid.

LUB. LUB.

Geensins.

IZABEL.

Ik zweer van herten, dat ik 't meen.

LUB. LUB.

Neen, neen, neen, neen; ik wil dat voor een yders oogen
Nu kenbaar werd, hoe jy de waereld hebt bedroogen.

IZABEL.

Wel aan, indien gy tot de hoop my vervoerd,

Ik zeg u, dat een vrouw, door deeze drift ontroerd,
In zulk een ſtaat bekwaam is alles uit te voeren,
En dat ik iets zal doen, dat u zo zal ontroeren,
Dat u dit rouwen zal.

LUB. LUB.

En wat zou jy toch doen?

IZABEL.

Ik zou een daad beſtaan, die gy u niet zoud vermoên.
Door wanhoop aangevoerd, zou ik my hier het leeven
Verkorten; met dit mes, my zelf de doodſteek geeven.

LUB. LUB.

Goed, goed; dat is heel wel.

IZABEL.

Niet eens zo goed voor u
Als gy u inbeeld; want de heele ſtad weet nu,
Hoe kwalik dat wy t'ſaam in 't huwlik ons verdraagen,
En, dat gy over my, geſtadig legt te klaagen.
Elk weet, dat gy een wrok hebt tegens my gevat,
Zo 'k dood gevonden werd, voort zal de heele ſtad
Voor vaſt gelooven, dat gy 't waard die my vermoorde.
Myn Vader die terſtond noch onze kweſtie hoorde,
Is waarelik geen Man, om zyne Dochters moord
Te lyden, zonder wraak; geenſins, hy zal u voort,
En door de middelen, die 't recht hem zal verſchaffen,
En door de hitte van zyn wraak, op 't vinnigſt ſtraffen.
En daar door is 't, dat ik my van u wreeken zal.
Ook ben ik d'eerſte niet, die in zulk noot geval,
Tot zulk een weg van wraak, haar toevlucht heeft genoomen,
En die op deeze wys, is aan haar dood gekomen,
Om ſtervende noch meê te ſleepen, in het graf,
Die tegens haar voorheen, zo wreed was, en zo ſtraf.

LUB. LUB.

Ik blyf u dienaar, Ho! die tyd is lang vervloogen!

De

De menschen zien nu al vry beeter uit haar oogen!
Men dood zyn zelve nu niet meer, dat 's lang geleên,
Die moode is uit de tyd; 't geschied niet meer, neen,
neen.

IZABEL.

Geloof my vry, en zo gy 't langer my durft weig'ren,
Zo gy niet op doed, maar myn wanhoop meer doet
steig'ren;
Zal ik u voort doen zien, door d'alderstouste daad,
Waar toe het woên, van een, geport door wanhoop, (gaat.

LUB. LUB.

Ja! wisje wasjes! dat is om dat ik zou vreezen.
Tut! tut! ha! ha!

IZABEL.

Wel aan, dewyl het dan moet weezen.
Zie daar dan eind'ling, dat ons bei vernoegen zal,
En toonen of ik spot. Ai! my wat ongeval!
Ach! 't is gedaan! ô goon! laat myne dood zo wree-
ken,
Gelyk, ik wensch! verhoor! verhoor! myn laatste
smeeken.
Geef doch, dat hy die my zo wreeden dood bereid,
Gerechte straf bekom, van zyn onmenschlikheid.

LUB. LUB.

Sus! luister! zou zy wel, tot zulke uitsinnigheden,
Vervallen, dat zy zich zou dooden, om die reden?
En om my aan een galg te helpen? welke raad?
Ik neem een entje kaers, en zie eens hoe't er staat.

IZABEL.

Sus! sus! stil voegen we ons zo dicht wy konnen ko- (men,
Aan bei de posten, dan de kans wel waargenomen.

LUB. LUB. (gaan.

Zou dan de boosheid van een vroumensch zo ver

Hy komt buiten met een endje kaers, zonder haar te zien, zy snappen achter hem in huis en doen daadelik de deur stil toe.

Neen, daar is niemand, ha 'k sloeg daar wel twyffel
aan.

Toen die Karonje zag, dat zy noch door gebeden,
Noch driegen won, is zy gevlucht. Dit maakt myn reden
En klacht noch krachtiger. Haar Ouders zullen nou
Haar schuld noch klaarder zien, in 't ende wreekt jy jou
Noch Lubbert Lubbertze: nu zul jy hier gebieden,
Hoe wat of dit zal zyn, wat zal dit weer bedieden?
De deur in 't slot! holla! doe open! rasjes! dra.

IZABEL, *in 't venster met Fransyn.*

Wel hoe, zyt gy 't? dat is heel net getroffen, ja.
Waar nu al weer van daan; is 't nu tyd te koomen
Na huis? nu de dag by na reeds werd vernomen?
En zulk een leeven past dat, aan een eerlik Man?
Foei! schaamt u.

FRANSYN.

'tIs heel schoon, en 'k hou daar wonder van.
De heele gansche nacht, in kroegen, en in kuffen
Te zuipen, en de Vrouw in huis te laaten suffen.
Foei! schaam je zulk een arme, en alderliefste Vrouw,
Zulk hartseer aan te doen?

LUB. LUB.

Hoe drommel heb ik 't nou?
Jy hebt...

IZABEL

Ga, deugeniet. Uw ongeregeldheden,
En uw mishandelingen heb ik genoeg geleeden.
Ik zal, en zonder meer te toeven, daadlik my
Daar van beklaagen, aan myn Ouders.

LUB. LUB.

Hoe, durf jy,
Jou dan, zo stout...

ZEVENDE TOONEEL.

MYN HEER, en MEVROUW van HOOGADEL, JAN, FRANSYN, IZABEL, LUBBERT LUBBERTZE.

IZABEL.

Heer en Mevrouw van Hoogadel zijn in nachtrokken, en werden geleyd door Jan, die een lanteerne draagt.

Ik bid u, wil doch nader treeden.
En komt my recht doen, van de grootste uytspoorigheden
Des waerelds, van een man, wiens zinnen door de wyn,
En door de jaloezy zo zeer verbystert zyn,
Dat hy niet langer weet, ik moet het u nu klagen,
Noch wat hy zegt, noch doet, ik kan 't niet meer verdraagen.
Ja, hy zond zelf om u, dat gy aanschouwen zoud,
De buytenspoorigste, en schrikkelykste fout
Die ooit gehoord wierd. Daar komt hy het huis eerst zoeken,
Gelyk gy ziet, wie zou zulk leeven niet vervloeken!
Na dat men, welk een kruis! na hem de heele nacht
In duizend angsten, en half dood schier heeft gewagt.
En zo gy hem gehoor wild geeven, zal hy klagen,
Van 't schriklyk ongelyk, dat ik hem doe verdraagen.
Hy zal u zeggen, dat terwyl hy leid en droomd,
Ik van zyn zy opstaa, om uit te gaan; hy schroomd
Niet honderd spreukjes, van die zelfde soort te dichten,
Om my by u, en elk, op die wys te betichten.

LUB. LUB.

Dat 's een boosaardige Caronje!

FRANSYN.

Ja myn Heer,
Hy was zo stout, dat hy wou zeggen, en noch meer,
Jou doen gelooven, dat hy was in huis gebleeven;
Wy waaren op de straat. Wat dunktje van dat leeven?

En 't is een zotheid, die geensins hem uit het hoofd
Te krygen is, het is als of hy 't noch gelooft.

LUB. LUB.

O Lubbert Lubbertze!

Hr. van HOOGA.

Wat!

MEVROUW van HOOGA.

Hoe is 't goed te maaken
Een onbeschaamtheid, die als dol, by zulke zaaken,
Ons noch ontbieden durft!

LUB. LUB.

Noit...

IZABEL.

Neen myn Vader, ik
Kan 't niet meer lyden, 't is voor my onmogelik.
Een zulke man! 't Geduld, is heel met my ten enden.
Hoe lasterd hy! ach! had gy hem my hooren schenden?

Hr. van HOOGA.

Gy zyt geen eerlik man

FRANSYN.

Het is Conscientie werk.
Een arme jonge vrouw, en die noit was heel sterk,
Op zulk een wyste zien mishandeld; mogt ik spreeken.
Die dingen roepen, wraak! het zyn geen kleine streeken.

LUB. LUB.

Hoe kan ik...

Hr. van HOOGA.

Weg, gy most van schaamte sterven.

LUB. LUB.

Maar,
Vergun my, dat ik in twee woorden jou verklaar...

IZABEL.

Ja hoord hem noch, hy zal u schoone dingen zeggen,
'k Verzeker u hy zal de schuld op my noch leggen.

LUB.

LUB. LUB.

O Lubbert Lubbertze! ik word noch dol.

FRANSYN.

Hy heeft,

Zo veel gedronken, dat het my groot wonder geeft,
Hoe ymand by hem duurd. Heb ik my ook bedroogen?
Neen, neen; de wynlucht, komt tot in myn neus gevloogen.

LUB. LUB.

Mynheer Schoon-Vader, 'k zweer...

Hr. van HOOGA.

Weg; hier zo wat van daan.
Als gy u mond op doed, kan niemand by u staan,
Zo stinkt gy na den drank.

LUB. LUB.

Mevrouw, ik bid wild letten...

MEVROUW van HOOGA.

Fy! nadert my toch niet! fy! wild my niet besmetten.
Uw asem stinkt, 't is onverdraaglik

LUB. LUB.

Sta doch toe,
Dat ik...

Hr. van HOOGA.

Ik zeg vertrek, ik ben die lucht al moe;
Men kan niet duuren ..

LUB. LUB.

'k Bid, dat jy my wild vergonnen.

MEVROUW VAN HOOGA.

Foey! 't hart keerd my heel om. Ik zoud 't niet harden konnen:
Spreek ons van verre, zo gy wild.

LUB. LUB.

Nu, nu wel aan.
O Lubbert Lubbertze! Hoor maar en 't is gedaan.
Ik zweer je, dat ik niet was uit het huis, 't Zyn zaaken,

Om ymand disperaat, ja raazend dol te maaken.
Zy, zy was op de straat. . .

IZABEL.

Wel, is dit nu niet net,
Gelyk ik heb gezeid?

FRANSYN.

Wat schyn! ik bid je, let. . .

Hr. van HOOGA.

Weg, weg, gy spot met haar. Myn dochter, kom be-
Kom, by ons hier. (neden.

LUB. LUB.

Ik zweer, met honderd duizend eeden,
Dat ik in huis was, en. . .

MEVR van HOOGAD.

Zwyg, die uitspoorigheid,
Is onverdraaglik, hier hoeft niet meer gepleit.

LUB. LUB.

De droes, die mag my zo. . .

Hr. van HOOGA.

Wil 't hooft ons niet meer breeken,
Denkt om vergiffenis, voor zulke snoode streeken,
Te bidden van uw vrouw.

LUB. LUB.

Ik haar vergiffenis.

Hr. van HOOGA.

Ja gy vergiffenis.

LUB. LUB.

Hoe! ik zou, daar gewis;
Zy. . . .

Hr. van HOOGA.

Wel indien gy hier noch veel durft tegenstreeven,
Ik zal u leeren, wat het is alzo te leeven;

LUB. LUB.

O Lubbert Lubbertze!

IZABEL, *beneden gekomen zynde*

Ik vergeeven, al het geen,
Hy

Hy my verweeten, en gezeid heeft! Neen, ô neen!
Myn Vader, ik kan dat zo niet van my verkrygen.
Het is onmooglik, of wy 't zeggen, of wy 't zwygen,
Met hem te leeven, 'k bid dierhalven; sta my toe,
Dat ik my van hem schei, ik ben dit leeven moe.

LUB. LUB.

O Lubbert Lubbertze!

Hr. van HOOGA.

Myn Dochter, zulke zaaken,
Gaan ver, de gansche stad, zoud gy de mond opmaaken.
De echt scheiding sleept na zich, zeer groote schand, en gy
Moet toonen, dat gy meer verstand gebruikt, dan hy.
Verdraag noch deeze reis, geduldig.

IZABEL.

Hoe geduldig!
Na die onwaardigheên, die hy zo menigvuldig, (ziet,
My heeft betoond! neen, neen, myn Vader, och gy
Myn hart weerstreeft my, en wil niet dat zulks geschied.

LUB. LUB.

O Lubbert Lubbertze!

Hr. van HOOGA.

Denk dat wy't u gebieden.

IZABEL.

Dat woord sluit my de mond, het moet, het zal geschieden.
Ik weet, gy hebt op my een onbepaalde magt.

FRANSYN.

Wat zachtheid.

IZABEL.

't Valt zeer hart, met die ons heeft veracht,
En zo verongelykt, gelyk voor heen te leeven.
Wie kan vergeeten zulk een smaad, aan hem bedreeven,
Maar wat geweld, dat ik ook doen moet, ik beken,
Myn plicht vereischt van my, dat ik gehoorzaam ben.

FRANSYN.

Och arme sloof!

HEER

Hr. van HOOGA.

Kom hier.

IZABEL.

'tZal alles toch niet winnen,
En morgen zal hy weer, op d'oude wys beginnen.

Hr. van HOOGA.

'k Verzeeker u, dat ik daar in wel zal verzien,
Kom voort, nu ras, en valt zo daadlik op uw knien.

LUB. LUB.

Op knien!

Hr. van HOOGA.

Ja op uw knien, en zonder lang te draalen.

LUB. LUB. *knielende.*

O Lubbert Lubbertze! mogt ik haar eens betaalen!
Wat moet men zeggen! ô!

Hr. van HOOGA.

Mevrouw, ik bid, vergeef.

LUB. LUB.

Mevrouw, ik bid, vergeef.

Hr. van HOOGA.

De fout, die ik bedreef.

LUB. LUB.

De fout, die ik bedreef. *ter zyden*
De fout van jou te trouwen.

Hr. van HOOGA.

En ik beloof hier na, myn plicht in acht te houwen.

LUB. LUB.

En ik beloof, hier na myn plicht...

Hr. van HOOGA.

Gelyk 't behoord.

LUB. LUB.

Gelyk 't behoord.

Hr. van HOOGA.

Zie toe, en hou hier in uw woord.
En weet, dit is de laast', van uw uytspoorigheden,
Die wy verdraagen, 'k heb die lang genoeg geleden.

ME-

MEVR. van HOOGA.

Voorwaar, vervalt gy weer, wy zullen. en met rech,
Uw leeren, wat respect gy schuldig zyt aan d'echt,
Aan uwe vrouw, en die, daar zy is afgekomen.

Hr. van HOOGA.

Daar breekt de dag aan, nu ons afscheid noch genomen.
Vaar wel, ga in huis, en zorg voor al, dat gy
Uw wyslk draagt. En wy myn lief, kom, fooeden wy,
't Is tyd, ons weer te bed.

ACHSTE TOONEEL.

LUBBERT LUBBERTSZ,

Ach 'k zal nu van hear loope.
Och Lubbert Lubbertze! wild jou maar op gaan knoopen.
Wanneer men, zo als ik, heeft een kwaad wyf getroud,
Het beste middel is, zo wel voor jong, als oud,
Met 't hooft voor over, zich in 't water neer te storten.
Alleen dit middel kan die zwaare plaag verkorten.

EINDE.